

MIT VÁRUNK a Magyar Zsidók Világszövetségétől

Irta: ZÜSZMAN ALFRED

Az új olé, aki az izraeli szabad hazában először vesz részt a megszokott galuti hagyománytól eltérő összejövetel Smini-aceret és Szimchat-tóra ünnepe, amikor összeolvadnak a „mázkir” borus emlékei a Tóra örömmünnepeinek hangjaival, megható szimbólumot vélt látni ebben az összekapcsolásban. A zsidó élet példálózását, a maga sorsát. A jizkor bús fohásza után elkövetkező vidám halleluját, a sötét felhőkön átjövő napfényt, az ényomást követő felszabadulást, az emlékezés borúja után az örök reménységet.

A magyar jisiv, a múlt tradícióinak örököse, íjt már nem szenvedni akar, hanem „választja az életet”, az izraeli életet, melyet védeni odaadással és hűséggel kész. És csak azért akar emlékezni, hogy soha ne felejtse. Ne felejtse azokat, akik csak zsidóságukért haltak vértanúhalált. Emlékezzék szenvedéskori fogadkozáisra, hogy ezután mindig csak a zsidóságért akar élni. Ezért egy forma jussal részt követel az építómunka minden frontján és helyét kér az országépítés irányító posztján is. Ezzel tartozik önmagának, megmaradt életének, de tartozik mártírjai szent emlékezetének is. Nekik, a glóriás seregnek, a „mi hűszereztünknek”, akik most a Tóra örömmünnepein az „szkara” szellemidézésében az Ur trónusának körébe ülve biztatón néznek felénk. És mi lelkünk hangjaival küldjük üzenetünket. Előtte képe, de elválaszthatatlanul Izrael közönségé is. Csak magunkért már nem is élhetünk, mert életünk és jövőnk sorsa a zsidó nép, Izrael sorsával van egybekapcsolva. Bizonyosság: is adunk erre gyermekekkel, akik ott harcoltak az ország felszabadító háborújában. Ott dolgoznak a földéken, az úton, az építésnél, a gyárakban, az izraeli élet minden vonalán, ahová csak beengedik őket.

De féljük most a szívek redőibe zárt érzéseket is. Semmi „politikai” opporunitás, megalkuvás, de a közöny sem hallgatható el a magyar jisiv új oléinak tömegében megnyilatkozó csalódásokat, mellőzöttségük és leszorítottságuk érzetét.

Jogos okkal, vagy vélt sérelemmel — nem kívánunk most részleteivel foglalkozni — de nagy általánosságban a magyar jisiv panaszai allandósultak. Helyét keresi az új hazában és sajnálatos egy nyelvűsége folytán csak akadályok, nehézségekkel találkozik, kisebbségi komplexumok ébrednek fel benne, a hívások közti küldözgetésben, a munkakeresés futkározásában, elikkadva az „illetékek” rendszere vált hitettségéből és ígéreteiből, csalódott kiábrándulással, a testvéri kéz segítőkészségének hiányérzetében — magányosnak, elhagyottnak érzi magát.

De azért ő nem jüntet, nem sztrájkol, nem veri a hivatalos közeget és nem rohamoz középületeket sem. Csak bánatának csendjében a beléje nevelt szerénységében és hitében bizakodva várja igazának, sajátos értékének felismerését és megbecsülését.

A magyar jisiv várakozásainak és új oléinak erőteljes összefogására, szervezett egységére vár a nagy feladatot, hogy ráteremtett tagjainak az ország közigazgatásában, a politikai, társadalmi és gazdasági élet minden fórumán megfelelő és megillető helyet biztosítson.

Az új eszindó a magyar jisiv számára is döntő fordulatot jelent. Rajtunk a választás, akarjuk-e a világon szétszórtan élő magyar származású zsidóság összefogó kapcsolatait, védő és támogató erejét, morális támaszát és materiális segítségét. És rajtunk a felelősség, ha pártoskodás, vagy személyi ambíciók megghiúsítanak, e nagy célkitűzés megvalósítását.

A Magyarszámazású Zsidók Világszövetségéről van szó, amely mozgalom ezen énevezésben az Amerikában élő néhány illusztris vezetőegység kezdeményezésében indult meg és az előkészítő nagy szervezési munkálatait sikeres megoldásával meg ez év folyamán Izraelben fog megalakulni.

Nagyvonalú programjának első célkitűzésében szerepel a magyar nemzetiségű zsidóság elköteleződése és az izraeli építő-

munkában vel aktív bekapcsolódása.

E nagy gondolat gyakorlati megvalósításának biztosítéka a magyar jisiv társadalmi és gazdasági erőinek együttes befogadásában, a közös és arányos terhek önkéntes vállalásában és a nagy feladat megvalósításának lelkes ájérzésében rejlik. Senki sem vonhatja ki magát a szövetség erkölcsi és anyagi alapjainak megteremtésére, a szükséges áldozathozatalból.

Az önszorgatás készségének megnyilatkozásában számíthatunk tengerentúli testvéreink nagyarányú megmozdulására. Így megerősödve kiemelhetjük a magyar jisivot; elcsúszásának érzéséből, lelki depressziójából. Ezáltal lehetővé válik, hogy megújult erőinket, munkánkat, szellemünket az egész ország szolgálatába állítsuk.

Mire figyelmezteti az amerikai külügyminisztérium az Izraelbe készülő turistákat?

A londoni követség most adta ki a 15 ezredik izraeli vízumot

Washington, (STA). — Az amerikai külügyminisztérium figyelmeztet minden amerikai állampolgárt, aki Izraelbe szülő útjére lép, hogy az izraeli hatóságoktól turistavízumot kérjen, nem pedig bevándorló vízumot.

A külügyminisztérium minden kérvényező tájékoztatót az érvényben lévő izraeli honvédelmi törvényről, amely tényleges és tartályos katonai szolgálatra kötelez minden izraeli polgárt és új olét. A külügyminisztérium óva inti állampolgárait arra, hogy egy ideig hadseregben való szolgálattal megfoszthatja őket attól a jogtól, hogy részvevessenek származási országuk védelmében. Ugyancsak

Ezzel a felkészültséggel és tömörüléssel tehetjük csak lehetővé magyarországi testvéreink idekésülő táborának akadály- és gondmentes beilleszkedését, munkai és vállalkozási kedvük, alkotó erejük gátlás nélküli szabad kifejtését.

A szilárd és tartós alapokon épített Szövetség lesz hivatva arra, hogy méltó módon fogadják az új hazatérőket, a szabad magyar állíját, amiről soha lemondani nem fogunk, amiből minden körülmények között ragaszkodunk és amiért minden áldozatot meghozni hajlandók vagyunk.

A Tóra örömmünnepein az emlékezés fénye besugározza a két köztábla ragyogó betűit is, a Tizparancsolat világraszóló és örökérvényű ígét, amely elsőnek kezdődik az „En vagyok” szóval és végződik a „te felebarátod” szavával. E két szó között és kapcsolatában van az élet igazi értelme, rendeltetése és célja. Isten és ember. En és te. Te és felebarátod. Mert csak így élhetünk itt Erecben, a földön „Isten országában”.

Eltűnt a moszkvai angol követség egyik orosz alkalmazottja

Szovjet vízipilóta gépek bombákkal dobták le egy Archangelsk felé haladó angol hajóra

London, (AFP). — Az angol külügyminisztérium jelenti, hogy a moszkvai angol nagykövetség egyik alkalmazottja, Rickets asszony tegnap eltűnt. Mrs. Rickets orosz származású és az angol követség egyik tisztviselőjéhez ment feleségül. A szovjet hatóságok megtagadták, hogy férjét Angliába követhesse és amikor tegnapelőtt este egy másik követség diplomatájának társaságában elhagyta a moszkvai színházat, több ismeretlen férfi arra kényszerítette, hogy kiszálljon a taxiból és azóta nyoma veszett. A moszkvai angol nagykövetség ügyvivője érintkezésbe lépett a szovjet külügyminisztériummal, ahol azonban tagadták, hogy bármilyen információjuk lenne az esettel kapcsolatban.

Belfast, (UP). — Szovjet vízipilóta gépek három bombát dobáltak le egy angol tehergőzös közelében, amely az archangelski kikötőhöz közeledett. Az eset, amelyet a hajó kapitánya esítörtétként jelentett be, szeptember 14-én történt.

A hajó kapitánya, L. Gow elmondta, hogy az incidens hajnali négy órakor történt és mielőtt a bombákat ledobták volna, rakétákkal világitották meg a hajót. Londonban azt hiszik, hogy a külügyminisztérium a moszkvai követ útján megteszi a lépéseket az eset felderítésére.

Ahol az államkasszából fizetik a Keren Hajjeszdot

Dr. Ábrahám Niszán Izrael követe a skandináv országokban, esztörtéki sajtófogadásán — melyről az Uj Kelet legutóbbi számában beszámoltunk — néhány kedves történetet mesélt el svédországi tapasztalatairól. Fontos volna komoly kulturális kiífejtési a skandináv zsidók között, — mondotta — akiknek száma összesen 20 ezer. A skandináv zsidóság helyzete igen jó és ez a körülmény, valamint a teljes egyenrangúság, amelyben élnek, odavezethet, hogy ez a kis zsidó közösség teljesen beolvad környezetébe. A skandináv zsidók 40 százaléka vegyes házasságot köt. A vegyes házasságok annyira elterjedtek, hogy egy ismert rabbi, akinek nevét a követ elhallgatja, szintén keresztény nőt vett el feleségül. A vegyes házasságok azonban nem gátolják a zsidókat abban, hogy ösztönösen ragaszkodjanak a zsidósághoz és a cionizmushoz. Gyakran megjórték, hogy ezek a házasságok még fokozzák a zsidóság való ragaszkodását. Dr. Niszán erre is példát hozott fel. Egy nagyon gazdag 75 éves zsidó feleségül vett egy 45 éves keresztény nőt. Röviddel ezután vagyonát végrendeletileg a Keren Hajjeszdotra hagyományozta. Később kiderült, hogy keresztény felesége volt az, aki rávette férjét arra, hogy egész vagyonát a Keren Hajjeszdotra hagyja.

Az egyik skandináv miniszterrel, aki zsidó nőt vett el feleségül, a következő kedves történetet mesélt el a követ:

Svédországban csak az lehet a hitközség tagja, aki svéd állampolgár. A szóbanforgó miniszter hollandiai zsidó nőt vett el feleségül, aki a házassága előtt nem lehetett a hitközség tagja, mert holland állampolgár volt. Amikor a svéd miniszter feleségül vette, természetesen svéd állampolgárrá is vált és így beléphetett a hitközségbe. A miniszter aztán így büszkélkedett dr. Niszánnal: „En irattam be a hitközségbe a feleségemet.”

A skandináv államokban nagy rokonszenvvel viseltetnek Izrael iránt. A dán kormány megígérte, hogy az államkasszából ugyanolyan összeget folyósít Izrael számára, amennyit a dán zsidók az egyesült zsidó gyűjtőakcióra adtak. A gyűjtőakcióra félmillió dán koronát hozott, mire törvényjavaslatot terjesztettek be a dán parlamentbe, amely hozzájárult, hogy a kormány is félmillió koronát adjon cionista célokra. Svédországban most folyik a „Svanston akció”, amelynek az a célja, hogy másfélmillió svéd koronát juttassanak egy svéd falu létesítésére Svédországban.

PUR

Az Állami Sorsjáték főelárúatója

HAIFA:

AZMAUT 88,
HERZL UTI PAVILLON
(Makkábi mellett)

KOZOLJUK

hogy az október hó 16-iki húzásánál a nálunk vásárolt sorsjegyekből

966

nyereményt huztak ki

Az Állami Sorsjáték szabályzata értelmében, kérjük t. vevőinket, hogy sorsjegyeiket a második húzáshoz

legkésőbb október 27-ig

a fenti címek alatt megújítandó szíveskedjenek. K3208

30 éves nagy üzemi tapasztalással rendelkezem. Mechanikai, ardvitelti munkákat, gyárak és üzemek szerelését, valamint konstrukcióját vállalom.

Esetleg komoly üzembes elhelyezkednek.

„EX SERVICE MAN” jellegre a kiadóba. K3196

Tiszteltünk és festünk cipőket (antilopot és másfajta borókat), kizárólag, bútornuzatokat, ruhákat, stb.

„LACO”

TEL AVIV, Allenby u. 13/a.
Telefon: 3979. K 479

FORDSÓN FEHÉRAUTÓ

frontvél, overol után, nyolc hónap tesztel, 2 drb 1100x22 új gumival, sürgősen, alkalmi áron ELADÓ.

Megtekinthető naponta d. u. 4 órától: WEISZ DÁVID, Petách-Tikva, Ejn Gánim, Bét Wulkovicky. K3207

KARPITOS

Ne dobja el régi matracát, szapaját, mert azokat gyönyörűen újjalakítom.

Tökéletes munka!
Olcsó árak!

HERZL, BNE BRAK,
Reh. Rabbi Tarfon, Bét Reisz

TANULOLEANYOKAT, SEGÉDVARRÓNÓKET

(kikészítőnők)

PERFECT VARRÓNÓKET

felvezsz

Szalón Lola Beer,

TEL-AVIV, Haparkon u. 70.
K3199

MARGARET

Hölgyfodrász-szalón

T. A. ALLENBY 84/L

Nyitva 8-3ig.
Csütörtökön 8-7-ig.

Specialitások:
Száras, beteg haj garantált kezelése. — Dauer. Hajjesz és.

KOSZTUMOK és ÖLTÖNYÖK

MERTÉK UTAN

A. WEBER

JAFFA, 5-ös utca 18. szám,
Jaffa-Or mozival szemben
(41, 42-a autóbussz)

Stancnik

különböző vaskereskedelmi tömegcikkék gyártására eladók.

HAIFA, POB 1103. Tel.: 3051
K 3210

SPORT

MEGJEGYZÉSEK A KINERET ATUSZÁSI VERSENYEIRŐL

A Kineret átúszási versenye mind sport szempontból, mind pedig szervezési szempontból a legkomolyabb és legnehezebb feladatok egyike, amelyet a Hápoel vezetősége magára vállalt. A negyedik átúszási verseny rendezése nem állt a helyzet magaslátán. A verseny előtti estén Tiberias városa kerti ünnepélyt rendezett, amelyen több ezer ember vett részt a környékből és az ország egész területéről. A program, eltekintve a telavivi Hápoel néptánctól, — nem felelt meg a minamáris követelményeknek sem.

A Kineret átúszási versenyének szabályzata megengedi a verseny vezetőjének, hogy amennyiben a tó hullámos, későbbi időpontra halassza az indulást. Reggel 8-ra volt kitérve a rajt. A tó abszolút csendes volt. Az úszók már 7 órakor a helyükön voltak, de a rajtra mégis csak 9 óra 35 perckor adták meg a jelt. Senki sem tudta miért. Összesen 35 versenyző volt, tehát 35 csónaknak kellett volna kísérnie a versenyzőket. Minden versenyzőnek jár egy kísérő, aki mutatja az irányt és a félúton táplálékot nyújt át az úszónak. Négy úszó kísérő nélkül maradt és éhezett. Azonkívül többet úsztak a kelletténél az iránytás hiánya miatt.

A díjkiosztás 2 órakor vette kezdetét és 3 óra 20 perckor ért véget és az úszók és a kísérők, akik hajnali fél 6-kor reggeliztek, addig nem kaptak ebédet. Igaz, hogy csak négyen szónokoltak a díjkiosztásnál, de így is egy óráig tartott.

Hat év után mindenki, aki az úszósportot kedveli, örömmel várta az átúszási verseny ismételtét. A Hápoel vezetősége óriási költséggel és rengeteg munkával, Tiberias városával karöltve megrendezte végre a versenyt. Jó lenne, ha a Hápoel vezetőségének módjában állna minden esztendőben visszatérni erre a versenyre és még jobb lenne, ha a következő versenyen a fenti hibákat sikerülne kiküszöbölni. (f. ed)

MEGNILT

PETER

kozmetika

TISCHLER ZSÓFI

Sokéves külföldi gyakorlat. Legmodernebb arcpolvas, kikészítési, díjmentes tanácsadás, elsőrendű krémek. Ugyanott elegáns női fodrászat

TEL-AVIV, King George-u. 22
K2611

TOGAL

Biztos orvosság:

Reuma, Néma, Isias, degizszo, Influenza, Fejfe az, Közvény elion.

TOGAL

krónikus esetekben is használt

Egy próba meggyőzi Önt. TOGAL a világszerte elismert gyógyszer, a svájci tudományos kutatás eredménye, most már Izraelben is készült.

Minden gyógyszerárban kapható.

Jömenő haifai

KÁVEHAZ-ETTEREM

közreműködő TARSAT keres

2500 FONTTAL.

Biztos existencia és tüke garantálva. „H 10/17” jelűen Uj Kelet haifai kiadóba, Shapira utca 13. K 3213

JÁTÉK HAT KÉPBE

Irta: SZENES ERZSI

I. KÉP.

Hanghely: tel-avivi utca. Idő: reggel tíz óra. Nagy forgalom, autók rohannak, egyszerre nagy dübörgéssel minden leáll. A soffőrök izgatottan hajolnak ki a volán mellől, az autóbuszok és kocsik utasai is kíváncsian tekintenek ki az oldalablakok mögül. Mindenfelől nép szalad össze, egyre többen jönnek, az arconon kíváncsiság és riadalom. A rendőr leengedett kézzel kissé tanácstalanul áll. Hangos beszéd, lármá mindenki gesztikulál, magyar valamit össze-vissza. A szembenlevő kis kávéházból rádió szól, egy modern táncdal hangja. Egy nő visznekt át a színen, a közpönlő kávéháza, a figyelem köréje összpontosul. A kávéház teraszán is izgatottan tárgyalják az esetet, mindenki felugrál az asztaloktól, csak egy öreg ur ül közönyösen tovább. Egy pillanatra feszült csend, amíg a nőt átviszik a színen azután a tömegből egy asszony felkiált: Első asszony: Orvos! Orvos! Gyorsan, a mentőket!... Második asszony: Meghalt? Harmadik asszony: Halott fehér volt, le voltak hunyva a szemei. Negyedik asszony: Nem hiszem, hogy meghalt volna... Harmadik asszony: Vajjon ki lehet? Második asszony: Lefogodom, hogy új olaj. Első asszony: A Galilán láttam, volánk jött, mindig egyedül volt, sincs senkije. Második asszony: Dehát hogyan történt? Harmadik asszony: A rendőrrel beszélt, a rendőr elfelejtett inteni, akkor történt. A rendőr az oka! Egy fiatal lány (előre szalad): A soffőr volt az oka, vadul hajtott. Az asszonyok kórusban: Igen a soffőr! A soffőr (előre szalad): Mi, hogy én? Ezek az olék még jární sem tudnak rendesen, ide-oda futkosnak az uttesen, mint a macskák... Fiatal lány (gúnyosan): Pest telian nice olyan város, mint Tel-Aviv? (sértődötten félreláll). Szábre: Mit kiabáltak itten össze-vissza, hisz semmi sem történt! A nő azója már két pohár konyakot ivott meg a kávéházban és tí úgy visizotok, mita a bötötöket nyuzná... Első asszony: Mert rosszak az idegeink! Miniket vagomba gyömösztötek, gyermekeinket megégettek Hitler kemencéiben! Második asszony: Biztosan ő is elvesztette idegeit, azért akart meghalni. Kis rikkanos fut át a színen: Jediot! Jediot! Szábre: Ki mondja, hogy megakart halni? Kovács: csoda, hogy valaki elveszti idegeit ezek között? (a szábrára mutat). Öreg ember (feje reszked): Ti nem tudjátok, mi volt Auschwitz, Mauthausen... Szábre: Persze mi nem tudunk semmit. De ti talán tudjátok, mi volt a pusztából termőföldet csinálni, városokat építeni? Kovács (közbévág): Mindig ez a grammofonlemez! Szábre: És a háboru az arabokkal, az semmi? Jóformán pusztá kézzel, fegyver nélkül, ágyú nélkül. Kovács: Nem kell mellébeszélés, most a nőről van szó, aki megakart halni... Szábre: Egy kis baleset történt, a nő él és ti még mindig sírókzotok. Első asszony: Most már nincs háboru, még sincs lakás, munka, hónapok óta hányódnak ide-oda. Szábre (Kovács): Látod ez beszéd másról és nem én! Az olék mindent egyszerre akarnak, mindjárt, a kikötőbe. Fiatal lány (berohan a színen): Igaz, hogy valaki meghalt, szerencsétlenség történt? Első asszony: (mesélő hangon): Egy nő a rendőrrel beszélt és akkor... (hangját elnyomja a lármá). Második fiatal lány-olé: Nem hiszem, hogy öngyilkos akart lenni. Izraelben az ember nem gondol illyesmire! (Lelkesen) Itt szabadság van! Szabadság... Öreg témoni (átszelleműten): Ma naponta megcsókoljuk a földet... Szábre: (átszól az olé-lányhoz): A fiatalokkal megértjük egymást, csak az öregekkel van baj... (Rendező is az olé-közül állnak).

Rendező: érdekes arca volt látad? Iró: Nem látam jót... Rendező: Ki lehet? Első asszony (fontoskodva): Új olé, ismerem, a Galilán jött... Az autóbussz megindul. Halhán: Bátor, jó láátot, geveret, lóálát... Rendező (az iróhoz fordulva): Gondold, hogy csak baleset? (Még se várja a választ, hirtelen más hangon.) Még kéne tudni, kikülat ni, mi történt, talán kitelne belőle egy filmszűzse. Film az izráéli életből, (Lelkesen). Olyan bonyolult, csillogó leit itt minden egyszerre! A világ minden részéből jönnek emberek, annyiféle kultúra fut itt össze. Micsoda típusok, micsoda arck! Nézz körül, csak látáni kell, csak szem kell bozzá... Iró: Már én is gondoltam, hogy meg kell írni ezt az új népvándorlást, honfoglalást... (Gyorsan megindulnak a kávéház felé). A szín változik. Kis kávéház belül. Ráchel, a Rendező és az Iró egy asztalnál ülnek. Rendező: szóval nem akart meg halni? Ráchel (vontatottan): Nem, nem a Szochnutot kerestem, a rendört kérdeztem akkor történt... Rendező: Valaki feismerte a tömegben, mondta, hogy a Galilán jött, olé... Ráchel (felfigyel): A tömegben? (aztán maga elé meredve): Eliesen láttam minden arcot, minden mozzanatot, mintha már láttam volna valahol azokat az embereket. Mintha álomban járnék, a szavakat keresem, a szavakat... Rendező: Milyen szavakat? Ráchel: A szavakat, hogy közvetítsék a muzsikát, amely a szívenben zenél... Iró fokozott érdeklődéssel: Mondja, mondja tovább! Ráchel: A szavakat elvarázsolta és azok azt fejezték ki, amit akartam, megjelentek a világot az életet (letörtén)... és most semmi sincs... Rendező: Hogyan, miért? Ráchel: Idegen szavakkal, kőgeneknek énekeltem, akik a halál kezére adtak mindenkit, akik szerettek... (elakad). Iró: Folytassa, kérem... Ráchel: Es, most nincsenek szavaim, halott énekes madarak vannak a szívemben. (feláll) Most, amikor végre az én népemmel vagyok, nem adhatok semmit az én népemnek... Iró: Miért, miért nem? Rendező: Próbálja elmondani... Ráchel (visszaül tépelődve): Hiszen, ha tudnám. Olyan zavart vagyok, olyan zavart. (megáll, majd lassan hozzákézed): Mikor Haifára érkeztem...

II. kép. Hajó fut be a haifai kikötőbe. az egész alijja fent van a fedélzeten. Kofferek, zsákok, ládák, mindenfajta poggyász hegyén-bátán. Egy nő felfelé tolakozik a kajütöből a lépcsőn, maga után egy zsákot vonzol: „Jaj de nehéz, Istenem, de nehéz!” Felhangzik a Hatikva. A hajótisztek, személyzet vigyázban áll, a főszaikács is. A nők a szemüket fürülgetik. Lent gyül a tömeg, zsebkendőikkel integenek, sürgönyöket lobogtatnak, neveket kiáltoznak: Sosaná, Cháviva, Matiju, Aviva jön az egyik oldalról, Cvi a másikról, összeálltkeznek. Aviva (Sosánához): Ez Cvi, a bátyám, Milyen boldog vagyok!... Öreg asszony (átölél egy fiatal fiút): Gerson, édes fiam... fiam. (Sir, tovább mennek). Fiatal férfi előre szalad, megállít két olé-lányt, akik sírnek: Ismerik a hugomat, Vera Spitzert? Egyik lány: Még fenn van a hajón... (Oldalt szábrek állanak és egy öreg témoni). Ráchel (megáll, körül néz csillogó szemmel, majd csüggedten): Csak engem nem vár senki... (számolja a csomagjait, reiküljében keres valamit izgatottan, a közelében kapkodják a koffereket és az övéi közül széthull egy köteg kézirat... (Jedten): Jaj a kézirataim! Bevákása, biete, achtigeben... (Mindenki szalad tovább, senki sem hederít rá. Szedegeti a kéziratokat). Kovács (jön lefelé a hajóról): Az egész utazás pocsék volt, a Jolnt csak felvette a pénzeket. Hol van Jursán? Persze, a slíach ur semmivel sem törődik! A zsidók csak zsidók, nincs rend!... (Végigfut a színen, utána egy másik férfi). Férfi (Kovács): Az chuclearechen volt itt rend van. Kovács: Nekem beszélhet... Ráchel (meg mindig a kéziratokat rakosgatja. Egy férfi siet át egy nővel). Nő (gúnyosan): Nézd, ez úgy szedegeti rongyos papírjait, mintha legalábbis dollárok volnának... (Összenevetnek). (Egy asszony és egy férfi veszekedve). Asszony: Már rosszul kezdődik. Miért nem engedtek le egy óra hosszát a hajóról? Te akartál idejönni, csak te... Mi bajom volt nekem Csehcslovákiában? Férfi: Visszamaradhat... Ráchel (áll, tanácstalanul, önmagához): Az őscim mind idevagy tak, meghaltak és nem láthatták Izraelt. És éppen én, nekem megadatott. (Az egyik szábrehoz:) Bevákása, ugye itt mindenki olvas? Szábre (nem válaszol, egy szábre lányhoz fordul). Leány: Miket kérdez? Szábre: Milyen furcsa arck! Látszik, hogy koncentrációs táborban voltak. Mintha nemis volnának zsidók...

Leány: De mégis zsidók, ha mások is, mint mi vagyunk... Szábre: Türelmetlenek és mindjárt izgatottak... (nevet). Ráchel (nézi őket): Istenem, hogy irigylem őket, a biblia nyelvén beszélnek! (Hozzákjuk lép). Bevákása, ich möchte Ihnen sagen — milyen gyönyöri lehet a biblia nyelvét beszélni, a zsoitárok nyelvét... Leány: Rák ivrit, rák ivrit... Szábre: Jöjjön le a felhőről, se veret, föld van a lába alatt! Nezz, mindenki siet... (Többen mennek át a színen). Ráchel (álmodozva): A biblia nyelve... Meg kell tanulnom ezt a nyelvet, meg kell tanulnom. Éjjel-nappal tanulni fogok. Öreg témoni (szedegeti Ráchel csomagjait): Ászará grus, geveret — sietni kell. Ráchel: Máze? Nem étesem! Máze? Öreg témoni: Szávlánut, majd megérti, majd mindent megért... Ráchel (magához szorítja a kéziratokat és utána megy). A parton a tömegben egy férfi aktatászkával ide-oda szaladgál, végre valakinek hozzáfordul: — Alijja, már megint egy új alijja. Mit gondol a kormány? Hogy akar ennyi embert befogadni? Le fog romlani a pénz, le fog romlani. Ilyen tömegeket egy ország sem bírna el. Az, akikhez beszél kérdőn néz rá. Cionista (fogadja a hajóról lejövököt): Egy új alijja, hála Isten, salom, salom! Csak zsidó szív kell, csak igazi cionista érzés és minden menni fog simán. Föld, vagy gyár, kvis, az mindegy; dolgozni könnyű, csak szív legyen, igazi érzés Izraelhez, akkor mindenki megtalálja a helyét, mindenki... Férfi az aktatászkával ismét megszólít valakit: — Nem hozott vélednél egy Leókat? III. KÉP. Ráchel az utcán megy. Minden cégtábla előtt megáll, betűzi a betűket, lassan szótalolva mondja a szavakat, Miszá-dá, tau-vá, káfé. Még lassabban: Ar-jé-Alterman. (Mindennél megfélekedve kinyújtja a kezét, mintha az iskolában állna a tábla előtt.) Milyen nehéz, milyen nehéz, lehetetlen magánhangzók nélkül... Tovább megy a szavakat ismételve magában, aztán megint megáll és most egy hosszabb szöveget betűz újra kinyújtott kézzel. Az utcán fel-le rohannak az emberek, egyik-másik pillanatra megáll csodálkozva, de aztán válat von és továbbisiet. Mig Ráchel a hosszú mondatot betűzi kinlódva, két kislány áll meg a háta mögött és összesség. Ráchel „á” helyett „it” olvas, össze-vissza. (Hirtelen megfordul, a szábrához). Ráchel: Bvakása, máze? (a cégtáblára mutat). Szábrák (darálják a szöveget). Ráchel: Kérem, lassan, lassabban, nem értem... Ugy-e, reitte-

neves, hogy nincsenek magánhangzók, hogy találgatni kell minden szót, mintha rejtvény lenne. Egyik szábra (könyökkel meg-lóki a másikat): Miről beszélsz? Mi hiányzik neki? Mi az, hogy magánhangzó? (Olvas: Miszá-dá, az miszá-dá, — ez csak természetes. Hogy lehet valaki ilyen gyögye? — Összenevetnek). Ráchel (magyaráz): De kérem, minden nyelvben vannak magánhangzók, minden nyelvben... Egyik szábra: Nekünk nem hiányzanak, mi megvagyunk nekik... Másik szábra: Oh, te szegény, miszkén, ha te itt a magánhangzókat fogod keresni s nem a toltókat, akkor majd nem sokra mégy... Ráchel: De kérem, hogyan beszélhetnek így... A szábrák újra összenevetnek és hirtelen faképnél hagyják. Ráchel (csüggedten): Hát hova durvák, Istenem? Hát semmit ne értenek? Hogy kellük ne volnánk Hiszen zsidók... Ugyáltszik, igaz, valaki magyarázta, hogy a szábrek egy tuskés növényt jelent, kaka tuszfélét. Valóban, csupa tuskés volt mind a kettő és a tuskés szábre és fáj... (Lassan elgondolkosva megy tovább...) Hirtelen változik a szín. Este. Szoba, nagy iskolatábla a falon, nagy ívrit-betűk a táblán. Ráchel lassan olvassa a szavakat, hol hibásan, hol hibátlanul, de mindig bizonytalanul. Majd az asztalról könyvet vesz fel és megol: Dibárit, dibárit, dáber-Adáber, tedáber, jedáber. (Visszamegy a táblához). Ráchel: Milyen szép rajzok ezek a betűk. Érzem, hogy minden betű valaha kép lehetett, mindegyik ábrázolt valamit. A latin betűk mennyivel hidegebbek, lélektelenebbek, fantáziátlanok... És mégis ezeknek a lelkét nem tudom megtalálni, szemem hozzá szokott a magánhangzókhoz. (Újra olvas tagoltan, lassan.) Nem megy, nem megy!!! (Csüggedten megáll, aztán lassan lehúnyt szemmel körbejár a szobában, percre megáll és a levegőbe ír valamit, balkan morog maga elé): Ide kámé kell, oda pátách, kámác, pátách, szegol (odadói a falhoz ráradtan, lehúnyt szemmel). Hirtelen elalszik a fény, hall zene és a magánhangzók: a kámác, pátách, szegol táncba kezdnek, aztán feltűnnek a mászó hangzók és a tánc tovább folyik. A háttérben megjelenik a két olé szábra. Egyik szábra: Nézd, ezeket a magánhangzókat kereste az a nő az utcán! (Összenevetnek, hallgat a kacagásukat). Ráchel látni ismét a fal mellett, dörzsöli a szemét, mint a nő ébred. A zene elhal. Ráchel: Minden táncol a szemem előtt, a magánhangzók és a mászóhangzók is... Milyen gyögyeden volt a két kis szábra... Még fülemben cseng a nevetésük. (Folytatása következik.)

Nachum fűszeres „slisi”-je

Irta: JOSZEF SCHAPIRA, (Náhátál).

Az első világháboru idején történt. Abban az időben fölöttém be tizenharmadik életévenem. Jom Kippur válságos nap volt számomra mert ez volt az első összecsapás a szívbeli természetes érzés és a külvülről jövő eszmék között. Ezen a napon megtárgult lélekkel hallgattam a kúvárosi „klaus” meládalumait, görösesen ragaszkodtam a ház falaihoz és különös alakjalhoz, elmélyültem a muszári könyveibe, amelyek minden sorukban arra intettek, hogy csináljam meg lelki számvéteimet. Így próbáltam lelkileg erősemk, szilárdnak és határozottnak lenni. Közeledett a „lájnolás” ideje. Ebben az évben eltértek a régi szokástól. A mi imaházunkban ugyan is nem szokták kiárusítani a tisztsegeket, az ugynevezett alijákat. Voltak szerzett jogok, egyes templomjárók apjuktól, nagyapjuktól örökölték a jogot, hogy az ősi nagyünnepeken a Tóra elé járuljanak. A háboruban azonban nagyot fordult a sors kereke. „A fenétek lekerültek, a lentiek felkerültek”. Gazdag jómódu zsidók, akiknek a nagyapjuk is a Mizrach-falnal foglalt helyet, a háboru forgatagában elszegényedtek és a leg-egyszerűbb emberek máról-holnapra megtollasodtak. „Aufgeku-

mene g'virim”, új gazdagoknak ne vezétek ezeket. A „klaus” bevételie is csökkentek, az árát hangon? Reb Pinchász, a melamed, a városka jel-mudoktatója. Ez a csendes, szerény, jámbor zsidó, akinek ott van a helye az Almemor mögött, a sarokban. Közgyűvekkel nem foglalkozik Reb Pinchász, az egyetlen kivétel, hogy néha adományokat gyűjt egy önhibáján kívül bajba-jutott embernek. Hosszú-hoeszű évek óta az a szokása, hogy csendben, bizonytalan léptekkel jön be a „klaus”-ba, beburkolozik találtába, bejarkarja vele arcát és modyulajlanul, hangtalanul áll a helyén az ima végéig. Annál csodálatosabb volt, hogy éppen ő zajongjon a „klaus”-ban Jom Kippur napján. Mi történt ezzel a derék emberrel? Reb Pinchász, a melamed rimánkodva szól. Előbb Reb Mojséhez, a fősvényiségéről híres gondnokhoz szól, akiről tudják, hogy foggal és körömmel vigyáz a közpénzre, majd Nachum fűszereshez fordul. Könnyes szemekkel esedezik, hogy ne adják el ezt az „alijját” ennek a Nachumnak, akiről újon-útfélen mindenki azt beszéli, hogy nem becsületes úton szerezte a pénzt és amelynek minden garasa „kifosztott zsidók véreben van áztatva”. — Mire nekéd, Nachum a Kippur napi „alijja”? Inkább váld be bűneidet és fogadd meg, hogy jó útra térsz. Hát, nem szegyeled,

fel az árat és egy két perc múlva az övé lesz a szent nap egyik legnagyobb tisztsege. Hirtelen zaj támadt. Ki járveszékelt ott, siró hangon? Reb Pinchász, a melamed, a városka jel-mudoktatója. Ez a csendes, szerény, jámbor zsidó, akinek ott van a helye az Almemor mögött, a sarokban. Közgyűvekkel nem foglalkozik Reb Pinchász, az egyetlen kivétel, hogy néha adományokat gyűjt egy önhibáján kívül bajba-jutott embernek. Hosszú-hoeszű évek óta az a szokása, hogy csendben, bizonytalan léptekkel jön be a „klaus”-ba, beburkolozik találtába, bejarkarja vele arcát és modyulajlanul, hangtalanul áll a helyén az ima végéig. Annál csodálatosabb volt, hogy éppen ő zajongjon a „klaus”-ban Jom Kippur napján. Mi történt ezzel a derék emberrel? Reb Pinchász, a melamed rimánkodva szól. Előbb Reb Mojséhez, a fősvényiségéről híres gondnokhoz szól, akiről tudják, hogy foggal és körömmel vigyáz a közpénzre, majd Nachum fűszereshez fordul. Könnyes szemekkel esedezik, hogy ne adják el ezt az „alijját” ennek a Nachumnak, akiről újon-útfélen mindenki azt beszéli, hogy nem becsületes úton szerezte a pénzt és amelynek minden garasa „kifosztott zsidók véreben van áztatva”. — Mire nekéd, Nachum a Kippur napi „alijja”? Inkább váld be bűneidet és fogadd meg, hogy jó útra térsz. Hát, nem szegyeled,

magad a Tóra elé járulni ezen a szent napon? Es a tanító, aki egész éven át halgatott, akinek sohasem lehetett szavát hallani, magától kikelve kiabál, könyörög, sir, rimánkodik — Ilyen gyalázatos dolog nem történhetik meg a mi imaházunkban Jom Kippurkor. Nachum úgy tesz, mintha észre sem venné Rebb Pinchászt, mintha nem is róla volna szó. Ez a tátkozás csak fokozta az önbizalmát. Egész életén keresztül amúgy irigykedett azokra, akik a Mizrach-falnal ültek, mert az élet eltérő tette őket: „Ök kapták a Mizrach-ülést, a zsiros alijákat, övék volt a vagyon, a repufáció. Neki sem mi sem jutott. Az ő szülei koldus-szegény emberek voltak de jött a nagy konjunkúra, ami szűdölte magasságokba lendítette, ök pedig az egykori gazdagok nyomtalanul eltűntek a földről. Mi? akar hát en a koldus tanító, miért zavarja őt? Nachum bejelenti, hogy nem csak az alijját akarja megfizetni, de alapítványt is akar létesíteni a templom javára. Meg is mondja az összegt, a helyi fogalmak szerinti csillagászati számok. Nachum olé jéjellel látja, hogy az egykori gazdagok hüllednek a meglepetéstől. Nem baj — gondolja — had tudják meg, mi a különbség közte és köztük. Majd megmutatja ő nekik. Jövöre lesz neki is Mizrach-ülése és ha nagyon akarja, még gondnoknak is megválasztatja magát. Ez a nyomorúságos melamed nem állhat az útjába.

Mit tart meg az ünnepekből az amerikai zsidóság

Öregi mondás: minden szerencsétől függ, még a frigszekrényben lévő széfertóra sorsa is. Ugyanez mondható az amerikai zsidóságra: minden a léthartól függ, még az ünnepek megtartása is. S a természetes kiválasztódás törvényei itt is érvényben vannak.

Az amerikai zsidóság nem lelkesebb a börtört

Kétségtelen, hogy az emberek szörnyen elfoglaltak. Az élet ezernyi ügye-baja annyira lekötötte őket, hogy nincs idejük ünnepelni. Ezzel magyarázható, hogy az amerikai zsidóság kilencven százaléka számára egyáltalán nem léteznek az olyan emléknapiok mint aszará bódé, a siva-ászár bótámu, a komedálja és tisa bótá. A rabbi, a templomi alkalmazottak részére — öreg zsidók, akik minden nap emennek a templomba imádkozni — még léteznek ezek a napok, pontosan úgy, ahogy léteznek számukra a szederliben lévő lapok. De hogyan aránylik ezeknek a zsidóknak a száma az ömiliós amerikai zsidósághoz? Biztos hogy ez a száma nem tesz el tíz százalékot, jó eset, ha es a szám öt százalékra megy.

Az okok — Isten menés és őriz — nem ideológiaiak. Általában az amerikai zsidók nem lelkesebbek a börtört. Amerika olyan ország, ahol sok az enni-ivó, ahol sokat is esznek. Az egyetlen súlyos és gyöttrő probléma: hogyan egyék az ember sokat és bőségesen, anélkül, hogy meghízna? Ilyen körülmények között kinek van kedve böjtölni? Az egyetlen bótámu, amelyet az amerikai zsidók valahogy mégis megtartanak, a Jom Kippur. De a templomjárók jórésze ezt a böjtöt sem képes megtartani, az ajtóskodók tekintélyes hányada nem böjtöl ezen a napon.

Van még egy figyelemre méltó körülmény: ezek a böjtöl kapcsolatos emléknapiok pszichológiai szempontból kényelmetlen időben esnek. Tévét h 10-ike például a tél közepére esik, tehát olyan időre, amikor az emberek ki sem látzanak a nagy elfoglaltságból, erre az időre esik a nagy üzleti szezon, az estélyek, ekkor bonyolódik le a nagy közéleti akciók. Tanuz 17-ike a nyár közepére esik, ilyenkor pedig nyaralni kell, illetve egy kártyacsomag felett izzadni. Ugyanez az eset Tisa-bótámu. Gedálja böjtje nyomban Rosnasana után következik. Az ünnep maga kimerítette az embereket, kinek jut hát fikarcnyi ereje és energiája a Gedálja-böjt számára...

Hogyan néz ki a sátoros ünnep sátor nélkül?

Az a körülmény, hogy a sátoros ünnep alig néhány nappal Jom Kippur után esik, megsemmisítő hatással van az utóbbira. Ez a két ünnep valahogy elüti egymást.

Amerika különben sem alkalmas hely olyan ünnep számára, amely nyolc napig tart. És hogyan néz ki a sátoros-ünnep — sátor nélkül? Hát lehet sátor építeni az amerikai városokban? Kinek van ehhez helye, deszkája, hol a fedéshez szükséges sás gally és kóró? Talán használják fel a karácsonyfa maradványait erre a célra?...

Egy-egy rebbe udvarban, vagy ott ahol tulbuzgó, hagyománytű zsidók tartanak fenn templomot, még látni egy-egy sátrat. De az által zsidó nem találkozik a sátorral. A new-yorki Schächter-féle rabbiszeminárium udvarán minden évben felállítanak egy ünnepi sátrat. Akadnak szépszámban szülők, akik hagyományos nevelés érdekében odaviszik gyermekeiket, hogy megtekinthessék a sátrat. Hogy profán példával éljek, olyan ez, mint amikor elviszik a gyermeket az állatkertbe, ahol a rengeteg különböző állat, szárnyas és csuszó-mászó között a gyermekek egyszerű tyukot és hétköznapi pihenő látnak, mielőtt meglátják, hogy a tojás nem a farkon nő és a tej nem palackolva jön a vádpra.

A sávutot sem igazi ünnep. Miből volna meggondani, hogy miért. Logika szerint ugyanis a turós derelye és a turós delki kedvéért az amerikai zsidóságnak ragaszkodnia kellene ehhez az ünnephez. A baj csak ott van, hogy a turós derelye Amerikában szinte, mindennapi eledel, amelyet bár mikor lehet kapni minden sarki vendéglőben. Még azok a vendéglők is készítenek turós derelyét, amelyek tulajdonosai és törzsvendégei nem zsidók.

Lehetséges, hogy a sávut-ünnep lényege és igazi jelentősége, amely a Szináj hegyi kinyilatkoztatáson és mátan-tórával kapcsolatos nem gyakorol különösebb vonzóerőt az amerikai zsidóra. Milyen kapcsolat van közöttük és a Tóra között? Igaz viszont, hogy a Tóra-tulajdonképpen a „bájból” — és ezt Amerikában a gajok nagyon tisztelik. Vannak is zsidók Amerikában, akik felvágják ezzel a gójok előtt: „Végeredményben mi adtuk nektek a „bájból”. Előfordult pedig, hogy egy zsidó gyermek azzal hengegett egy keresztény gyerek előtt, hogy ő adta neki a Bibliát. Mire a keresztény gyerek azt mondta: „Mi az, hogy te adtad nekem a Bibliát? Hiszen fíztem érte egy dollárt és harminc centet”.

Pészách, bár-micvá és mázkir

Független attól, hogy mi az ok, tény, hogy a sávut ünnepek nincs nyoma Amerikában. A pészách — az egészen más, Pészách egyike ama három ünnepnek, — a

könnyek között, melledet verdesve, vezekeld le a bűneidet, de ha az én könyörgésem és az én könyvem mit sem használnak nálad, ám erőszakkal fogok ellenállni, csak a testemen keresztül juthatsz az államorra. Én nem mozdulok innen. Hajlandó vagyok íté helyben elpusztulni a zsidó becsületért, de téged nem engediek a Tóra elé járulni.

Félelmetes csend ereszkedett le a „klauzúra”, senki sem mozdult. Senki sem sejtett Nachum segítségére. Egyedül állott ott a csatáren — szemben egy egyéni demonstrációval. Arca sápadt volt, alakja meggyöngyödött és kezei reszkettek. Nachum meghátrált, mely sőt-haj szakadt ki belőle. Lehajolt, felémelte Reb Pinchászt és elsikló hangon mondta:

— Keljen fel Reb Pinchász, igaz van. Nagyon kérem bocsásson meg nekem. Ezen a szent napon nem nekem kell a Tóra elé járulni. Keljen fel és áldjon meg, hogy a Teremtő bocsássa meg bűneimet.

És Nachum a füzeres, nem járult a Tóra elé Jom Kippurkor. Az ünnepek után határlatogatóssai is megszűntek, felhagyott a hadseregállással és visszatért füzeresböltjához. Ha nem volt vevő az üzletben, szoftárokat mormolt. A péti estéken gyakran lehetett látni Reb Pinchászt, amint a „klauzúra” asztalánál egy sarokban ült, mellette ült Nachum és közösen tanultak egy-egy Misna fejezetet.

bár-micvá és a mázkiron kívül — amelyet az amerikai zsidók megtartanak.

Nyomban felmerül a kérdés: mi köze van a bár-micvának és a mázkirnak a zsidó ünnepekhez? — mire az a válaszunk, hogy ez a két ünnepet Amerikában vezették be. A bár-micvá ünnepért az amerikai zsidó képes utolsó garasát is odaadni. Gyakran fordul elő, hogy egy bár-micvá ünnepély sokkal többbe kerül, mint egy lakodalom. A bár-micvá előtt a zsinagógában kezdik ünnepelni, az ünnepeit ott a Tóra elé járul, elmondja az áldásokat és a máfirt. Csak a jóságos ég a megmondhatója annak, mennyit áldoztak a szülők, hányezer dollárt költöttek erre a bár-micvá-fürra. A templomi ceremónia azonban csak nyitány. Este tartják meg az igazi ünnepeit, erre a célra hatalmas termet bérelnek ki, szerződhetnek rabbi, kántort, kórust — vannak zenekarral ellátott kántorok is — és fejedelmi lakomát csapnak. Az ünnepegy alkalmával szertartás is van, de senkinek tudja, mi az eredete ennek a szertartásnak, mert a sokeszeves zsidó történelemben hiába is próbálnál a nyomára jönni.

Tudok esetet, hogy egy zsidó kénytelen volt felvenni kölcsönképen egy bankban háromezer dollárt a fia bár-micvájára, amelynek költségei ötezer dollárra rúgtak.

Ami pedig a mázkirt illeti: az tulajdonképpen szerves része az ünnepi imának, minthogy azonban a mázkir a megboldogult atáramamára vonatkozik, ez önmagában sokkal fontosabb, mint maga az ünnep. A kalendáriumok angol szöveggel közlik a mázkir időpontját. Vannak zsinagógák, amelyek saját utján közlik, mikor, hány órákor mondják a mázkir imát, nehogy a szegény zsidónak egyéb imáikra kelljen vesztegetnie az idejét.

A dolog odáig fejlődött, hogy Jizkor-imákat rendeznek a különböző irodákban, a munkahelyeken. Bőjogam is ismerek egy ilyen irodát. Az irodafőnök, egy öregedő zsidó, aki valamikor régen kémist-rást tanult s még mindig jól ismeri a héber betűket, összegyűjti az irodában dolgozó apátlan-nyátlan férfiakat, zsebiképpel felkéri be a fejüket — és elmondják a mázkirt.

Az amerikai nép igen praktikus. Nem szakítják félbe a munkát a templomba való menéssel — és mégis elége tesznek a szülők iránti kötelességnek. A patét abból áll, hogy az ebédidő alatt 2-3 percre magukbasszálják és elmondják a néhány soros imát.

Szeder és a kötelező négy pohár bor

Amerikában a pészách nem nyolcnapos ünnep, amint azt a Sulchán Aruch írja elő, nemis hét-nápos, ahogy azt Izráelben ünneplik. Ez az ünnep két-három estére szűl. Vannak helyek, ahol ilyenkor csak mácszt esznek. Más házakban viszont vesznek mácszt és kenyert. A Pészách Amerikában szederrel jelent és a szeder igazi családi ünnep.

Olyan családban ahol a szülők élnek, az összes gyermekek és unokák összegyűlnek az öregek házában szederre, ahol félig tréfásan, félig komolyan elmondják a Hagadát és ahol sokkal többet isznak, mint az előirt négy pohár. Hogy egész pontosak legyünk: a borból rendszerint csak négy poharat isznak, de a többi szeszestálból mindenki annyit iszik, amennyit bír. Az ünnep nagy jelentősége abba nyilvánul meg, hogy együtt vigadnak. A legtöbb esetben egyszer egy évben fordul elő, hogy az egész család együtt ül, kivétel esküvő képez vagy — isten őrizz — egy temetés. Tekintve, hogy két „örög pár” van, az első szeder-estét a férfi szüleinél, a másodikat az asszony szüleinél tartják — vagy fordítva. Ez attól függ, hogy ki az ur a házban. Az öregek elhalálozása után is igyekeznek megőrizni a tradíciót, nehogy a családi szálak elszakadjanak.

A Pészách nincs semmiféle vonatkozásban templombanesséssel és a munkaszünettel. Pészáchkor ugyanugy dolgoznak, mint az év bármelyik napján. Rendszerint Pészách ünnepén sokkal kevesebb ember van a templomban, mint egy közönséges szombat napon.

A zsidóság annyira megszerette

a szedert, hogy közintézmények és közületek ugynevezett „harmadik szeder” vezettek be, amelyet a félünnep a szombat vagy vasárnap estején rendeznek meg éttermekben, vagy nagy szállodákban, két-három ezer ember számára. Ez az ünnep abból áll, hogy esznek-isznak, szép pészách dalokat hallgatnak, a Hagadából vett vagy utánaköltött szövegeket, jóvábbá szónoklatokat — s közben pénzt gyűjtönek az intézet számára. Az uttóró munkát az erégi munkásmozgalom végezte el, a Hiszlad-rut részére rendezett gyűjtéseken honosították meg a harmadik szedert. Volt idő, hogy a gyűjtőekelő harmadik szederjét három nagy szállóba ünnepeiték meg egyszerre, s a szónokok, az énekesek és az összes szereplők egyik szállódból a másikba vonultak át.

Terem, kántor és jegyek

Valójában szívvel-lélekkel az amerikai zsidóság csak két zsidó ünnephez ragaszkodik, a Roshasánához és a Jomkippurhoz. Ezeket a napokon valóban nem dolgoznak, a gyermekek nem mennek iskolába és a zsinagógák megtelnek imádkozókkal.

De nemcsak a zsinagógák telnek meg, hanem a külön erre a célra bérelt termek is. Ilyenkor összeáll két-három élelmes zsidó, ternet bérelnék megállapodnak egy kántorral, felhajtának valahol egy széfertórárt és árulják a jegyeket. A tiszta hasznót a vállalkozók zsebre vigadják. Amerikában az ilyen zsinagógákat „gombatemplomnak” nevezik, ami alatt azt értik, hogy gombamódra bujnak ki az ünnep előtti napokon és az ünnep után nyomtalanul eltűnnek.

A legtöbb koncerténekes, aki nagyon jó tudja, hogy semmi köze a valláshoz, felcsap kántornak a „félelmetes napokra”. Ezen a három napon többet keresnek meg, mint koncertjeiken egy egész éven át. Néhány évvel ezelőt meg az ilyen gomba-kántorok az ünnep előtt kis bajszukat növesztették, ezzel kívánták jelezni, hogy valamelyes közülük van a „szent szerelvényekhez”. Ma már erre sincs szükség.

A Jom Kippur szervesen hozzá van kötve a Roshasánához. A belépőjegyek is három napra szólnak, Jom Kippur az ünnepek csúcspontja. Érdekes amerikai szokás, hogy a gyermekek Jom Kippurkor virággal kedveskednek édesanyjuknak a templomban. Azzal nem törődnek, hogy a virágok Jom Kippurkor veszik meg, fontos, hogy az anyának öröme teljék benne.

A jomkippur virágüzlet

A virágüzletek ezen a napon hatalmas üzleteket bonyolítanak le. Amerikában a legtöbb virágüzlet olasz, akik Jom Kippur a zsidó dísznapnak” nevezik. A vendéglők is szép forgalmat bonyolítanak le ezen a napon. Ennek okát különbözőképpen magyarázzák. Először is minthogy a zsidó vendéglők zárva vannak és csak a keresztény vendéglők vannak nyitva, egyszerűen nincs elegendő vendéglő a városban. Azok, amelyek nyitva vannak, a rendes törzsközönségen kívül a zsidó futóvendégeket is kénytelenek kiszolgálni. Másodsor vannak zsidó házak, ahol az anya vallásosabb, mint az apa. Azi mondja tehát neki, ha Jom Kippurkor enni akar, menjen magának a vendéglőbe, csak ne egyék otthon. H. K.

Ezzert fordul elő, hogy az a zsidó, akinél kóser háztartást vezetnek, az év egyetlen napján, Jom Kippurkor eszik serfésht... Harmadszor: nem lehet elvárni egy zsidótól, aki templomba megy, hogy ezen felül mintegy két órát villamoson vagy földalattin töltjön, miközben haza megy ebédelni. Ezzert beugrik a legközelebbi vendéglőbe, egy-kettőre megebédel és rögtön visszatér a mázkirhoz...

A kántor, aki rákot zabál

Mesélik, hogy egy templomi előjáró bepanaszolta a kántort a gondnoknál: „Bementem Jom Kippurkor egy falatozóba, hogy megegyek egy szendvicset. Kij nem látok ott? A mi kántorunkat, akinek helyét egy más előimádkozó vette át rövid fölőrára”. A panasz hallatára az igazságérzetűl áthatott gondnok felkelt helyéről és indignálódva kérdezte: „Mit akar ön tulajdonképpen a kántortól? Önnek szabad? Neki is szabad. Mire az előjáró így válaszolt: „Igen ám, de lássuk csak mit evett a kántor? Én egy egyszerű szendvicset ettem, míg ő egy hatalmas tál rák felett lakmározott!”

Tizenöt-husz évvel ezelőt Roshasana és Jom Kippur napján New-York város valóban kihátr volt. Még kihaltabb, mint — szem — karácsonykor. A hatalmas áruházak, a nagy üzletek, az összes irodák — minden zárva volt. A „New-Yorker” című hetilapban azokban az években karikajura jelent meg a Times Square-ről. New-York legforgalmasabb pontjáról, a szórakozóipar központjáról. A hatalmas térség üres, sehol egy lélek, sehol egy autó, csak egy rendőr — goj — forgolódik ott magányosan, gummitóttal a kezében. A karikatúra alatt a következő szöveg állott: Jomkippur...

New-York, a zsidó város

Az őszi nagyünnepeket manapság is meg érezni lehet New-Yorkban. Dehát ezeket a mai időket nem is lehet összehasonlítani a régi időkkel. Az óriási áruházak nyitva vannak, ezek az üzletek millió forgalmat bonyolítanak le naponta és nem engedhetik meg maguknak az egynapos „kicsés”. Egyszerűen nem tudják ezt beállítani az üzleti rezsimbe. Tulnag az ez egy zsidó ünnepért. Vannak olyan zsidó áruházak, amelyek Roshasáná második napján nyitnak. Hát nem elég az uristennek egy nap? Vannak olyanok, akik elvették a sorrendet és Roshasáná első napján nyitják ki a boltot, míg a második napon zárnak. Vannak olyan zsidó üzletek, amelyek Jom Kippurkor is nyitnak, feltéve, ha az üzlet keresztény nyegedben van.

Általában azonban a Jom Kippur majdnem az összes zsidót megtartják. Csak ilyenkor érzik mennyire zsidó város New-York. S mennyire zsidósok a többi amerikai városok, ahol jelentős számban laknak zsidók.

A nemzsidó sajtó is figyelemmel esztent a zsidók jomkippur ünnepének. Minden évben jomkippur „story” jelenik meg a lapokban és ezáltal hozzájárulnak a Jom Kippur megtartásához. Mégsem illik egy zsidónak kifelé, a gójok felé, azt mutatni, hogy ő füttyöl a Jom Kippurra. Az ilyen zsidó éleveszt a becsületét, erefneknek, istentagadónak számít, ami majdnem rosszabb, mintha kommunista volna az illető.

EGY DARAB
OLÉBANK RÉSZJEGY 1 font
ÉS ESETLEG
100 FONT KÖLCSON
HITACHUDUT OLÉJ HUNGARIA, TEL-AVIV, LILLENBLUM 35

ELSŐRANGU SZABÁS KIVALÓ MUNKA
WEISS MIHÁLY
női- és férfi-szabó
Tel-Aviv, Jehuda Halévi 41
Amerikai műsüppolás Fordítás, javítás
Elsőrangu nagymunkást azonnalra felveszek.

Dr. FRENKEL BERNÁT
volt zsidó gimnáziumi héber tanárnak az ünnepek alkalmából minden jót kíván
BLUMENTHAL ÁGI és POLLÁK IDA
Budapest VII., Kertész u. 38. K3796

Az utolsó szó jogán

Válasz Avigdor Hamméirnek

Megilletődéssel ragadom meg a tollat, amikor kényszerülnek ezzen magam rapportot állni Avigdor Hamméir, a halhatatlan költő előtt, aki népünk dicsősége, a magyar zsidóság büszkesége.

Mert Hamméiri az Uj Kelet szűkebb körében érlelésre támasztott, inézettség ellen — megfélév engem álmodó, átváltozó türelmetlen, közpörkora való papagájdícséreteket mekög embernek. A sok említett jelző közt pedig az álvállalosságra és az intoleranciára helyezi a hangsúlyt.

Szóval lelepleztek. Hogy honnan meríti Hamméiri értesülését az én vállalosságomról, honnan tudja egyáltalán, vállaloss vagyok-e, vagy nem, morális vagyok-e, vagy nem, mi a valódi bennem, mi az „ál” — minderről fogalmam sincs. Hisz nem ismer.

Egyi súlyos vád olvasója elővettem sajátmagamat mint vizsgálati alanyt és egy álmatlan éjszakán át amolyan „chesbon kezelt” végeztem önönmagamon, éppen az álvállalosság és a türelmetlenség dolgában.

Végül konkluzióra nem jutottam, de az elfoglaltan itélőképes olvasóra bízom a verdik kiadását.

Hát tetszik tudni, én Löcsén születtem, Szepesmegye fővárosában, mely elsősorban persze a Fehér Asszonyról híres — másodsorban azonban a „real”-járól (hivatalosan: Deutsches Staatsreionarrealgymnasium), Nagymagyarország első középiskolájáról. (Abakut, 1845-ben.) Löcsé híres kultúrcentrum volt, a levegője kultúrával volt átitatva. Éltek ott zsidók is, bár kevesen. Amde ezek módfelelt asszimilálódtak a nemzsidó környezetbe. Volt ugyan ott egy ortodox hitközség is, de a mi családunk nem tartozott ennek kötelekébe, noha hagyományos életmódot élünk minden modernség mellett. Azonkívül pedig igaz-érig eionista-szellem uralkodott a mi házukban. Hébernyelvű — Erseből importált kottájú, kaplam apától negyedik születésnapomra. Később aztán — mint a real tanulója, naponta járunk „héber órára”, ahol bibliát és héber nyelvet tanulunk. Haza voltunk keztvérek — mindannyian egyetemre járunk. Ötén közlünk a 10-vel realban érettségiztek az egyik köi baj történt. Az én voltam. A baj pedig ott kezdődött, hogy ötöd-realisa koromban, azánk-utána a régi magyarivású antiszemit professzoraim lassanként nyugalomba vonultak — szüdtávidéki fátyal német, zsidófaló tanárok vették be a realba — én egy Brisk nevű náci kaptam osztályfőnökök.

Egy technikai tárgyu fogalmazásban egyszer bátorítottam meg írti, hogy értesüléseim szerint a Zepelin valódi felfedezője D. Schwarz volt. Erre aztán Brisk az osztály előtt olyan förmérvényt írtam, melyhez képest Hamméiri kirohanása valósgos amogás. Hogy hát miért nem megyek én egy „horvát” iskolába, miért ülök egy német realba? Huszon D. Schwarz „horvát” volt, a „nemmittevő” Zepelin pedig német.

Itt találkoztam élettemben először a gyűlölettel. Odahaza elmondtam az esetet, micsé apám azonnal levelet írt Munkácsra a héber gimnáziumba és a következő napra kért a VI-ba való felvételmet — pedig meggyőződésem, hogy abban az időben lett volna aznyi befolyása, hogy annak a németnyelvről az elbocsátását kérelmezze. Később tudtam meg, hogy a real igazgatója fennjárj minátnak és kérte apámat, álljon el a felvételre. (Pár évre rá a real rendőrség a löcséi real —

min; náci kémfészket lecsukatta, tanárait pedig bíróság elé állította.)

Ba tehát lekerültem Munkácsra. Ha a munkácsi gimnáziumot plántálták volna át Löcsére és itt, a megszokott hazai környezetben kellett volna a nyelvi nehézséggel megbirkóznom — már az is súlyos erőpróba lett volna. Így azonban — ebben a teljesen idegen világban — késsz tragédia volt. Nemcsak az iskola nyelve volt idegen, az utcáéj sem értemem. Süketnémaságra kárhoztattak. Na meg azok a borzalmas fekete kaftánok, meg a strámlák, melyeket itt látam először! Akár hiszik, akár nem — ami az én lelkemet ezeknek a rémképeknek láttára elköltötte — nemcsak idegenkedés volt, hanem kimondott félelem. Ezek az igazságon sötét fanatikus szemek, ezek az arikulálanul hadonászó kezek, görnyedt hátak — minden porcikám húzódozott az ilyen típusokkal való találkozástól.

Egyszer aztán furcsa élményem volt, mely kihátással maradt lelki habitusonra. Egy téli délután hazafelé menet, felém jött az Árpáduca sarkán egy ilyen fekete ember. Csupa vad szenvedély, (csak mint-ha nem is tudtak volna nyugodtak lenni). Kikerültem, utánam jött, tovább séttem, felém rohant, futni kezdtem — rámrivált: Kánc her — chappn e stikele „borchtu”! Mj is mondott ez az ember: Chappn? Valami érték tárgy után kell ekkora lelkesedéssel kapnom. Egy blokk jeget kell chapponom, vagy egy tornélküli nylonharisnyát? Nem! Egy „borchtu”. Jöj-kek be tizediknek a templomba — jupalomként egy „borchtu” aján-ított fel olyan sokatmondóan, mint-ha legalább is emelgette palotja lenne. Ez a kis élmény sokáig foglalkoztatta 16 éves agyamat. Ekkora vad szenvedéllyel, ekkora lep-pezetlen kéjelgő arckifejezéssel, mondhatnám áltaji őszinteséggel miféleképpen primítív Janó sóvárgott a pálinka, vagy a báborja után. A zsidó primitív, átkozó Janó pedig „borchtu” után vagyok! — Lényegesen, hogy az az ember hit-e Istenben, vagy nem; lényeg-telen, hogy én magam hiszek-e, vagy sem. Miből áll az ő hite — ha van — miből az enyém. Egy bizonyos. Ha valamely nép egy „borchtu” irányába vezető le szenvedély-lyét, akkor az a nép így ahogy van — rongyruhában is — szörnyű külsővel — inkább שרירי ומתנפח mint Brisk népe.

Ezen a napon letem tudatosan zsidóvá, sőt, akkor éreztem először, hogy szeretek zsidó lenni. — Azóta soha zsidó embert nem gyűlöltem, sem hitit, sem jagodót, sem jobboldalt, sem baloldalt, sem olyat, aki megbántott, sem olyat, aki jött tett velem. Ösztön-szerűen minden zsidónak eleve megbocsátom emberi borlásait.

Az „elátkozott” iskolában pedig kanalasól önöttem magamba az ott osztott új tudományokat. Ha egy zsidó zsidja a másikat, oda sem hederitettem, soha pártállás nem foglaltam, számomra mind-egyik jó volt. Az egyiknek is vannak hibái, a másiknak is — de a pozitívum mindegyikben dománál — én pedig mindegyikben ezt ke-reqtem és ezért est galáltam meg. Ennek a határtalan szeretetnek — és nem tehetségnek — köszönhet-tem, hogy a héber gimnáziumban szépen megálltam a helyem, sőt a VII-ik középén már „jelenrendű” lettem. — A cionizmusér pedig — hát azért a tüzbe mentem volna. Ami a cíoni eszme körül forgott, azt mind akartam tudni, bármely nyelven is írták és bármikor. Herzl minden lépéséről gyűjtöttem infor- mációkat, mindenféle régi újság-

Es — érdekes — valaminek az a fekete kaftános zsidó, aki fellépésénél fogva arra lett volna pre- desztínálva, hogy a vallástól elta- szíjson és talán akaratlanul on- nek az ellenkezőjéjé tette — úgy a cionizmus kérdésében is — az az ember, aki Herzl Tivadart az én szememben — persze akaratlanul — valósgággal próféttává emelte — nem volt más, mint Szabolcsi Mik- sa, az Egyenlőség szerkesztője, a híres cionistafelő.

En t. i. böngészéseim során el- olvastam jöbkek között az Egyen- lőség kb. 20 évfolyamát (1896—1916). Örök hálával tartozom Sza- bolcsinak, amiért megismertette velem Makkai Emil csodaszép for- díjtását és még sok más kiváló írók, akik közül elsősorban Makkai utódját, a mi irása Patá József- finket kell megemlítenem, aki a század első éveiben Secundus né- ven gyönyörködtette olvasóit bü- bájos cikkeivel, na meg mestert Bielik-fordításival.

Szabolcsi 1902 nyarán meginter- juvotta Bécsben Herzl. Erről egy após referátumot írt. Szabolcsi persze „meggyőzte” Herzl. A kis- sé nagyfőnökököt referátum kb. így fejeződik be:

Herzl: Ugyeténkép én zsidó- szerint lemondok a cionizmus per- zeszteről Magyarországon.

En (ú. m. Szabolcsi): Megenge- di doktor úr, hogy ezen nyilatko- zatát lapomban leközzöljem? Herzl: Sőt, kérem is rá, de közzölje le indoklásomat is. Ma- guk t. i. ott Magyarországon nem- sokára olyan antiszemitizmust kap- nak, melyhez képest az orosz pog- romok meg sem kottyanának. Ma- gyarország lesz kultúrörpé első országa, ahol zsidókat tömegesen fognak mészárolni. Mármost, ha forszírozom ott a cionizmust, a hullám kifőréselkor mozgalmunkat okolhatnák a baj előidézésével.

Ezt a beszélgetést én jóval Or- govány után olvastam. Így jötte Szabolcsi Herzl próféttává.

Türelmetlenkedő szívembe zár- tam tehát mindazt, a rangotag szö- pet, amét a munkácsi héber gim- názium csak nyújtani tudott.

Ha most — retrospective — el- gondolom, hány mihő kisebb-na- gyobb nehézséget kellett legyőzni annak a maroknyi chaluának, aki az intézetet megalapította mind- addig, amíg az első osztály éret- ségiéig eljutott, hány gonosz tá- madást kellett kivédeniük, hány- szor denuciáltak elleneségük, hány-szor átkozták őket, mekkora emberfeletti erőmegfeszítéssel kel- lett minden támogató jóbaráért küzdeni, milyen végtelen lelkesé- dést és önfeláldozást kellett ebbe a mübe befektetni — valóban azt kell mondanom, hogy ez egy hősi eposz, melynek két főszereplője volt. Dr. Oh. Kugel, igazgató, a lelkes pionir, aki hihetetlen kifár- déssal és szívóssággal tüntette ki magát a közéletben és dr. Stern- bach Vilmos, a kuratórium elnö- ke, az áldott szívű és kezű orvosa, aki vagyonát áldozta az intézért, és arról volt nevezetes hogy szá- szával kezelte díjtalanul azokat az átkozó feketeéseket (noha ő maga volt az átkok elsőszámu cöl- tábjája), sőt igen gyakran a gyógy- szert le maga küldte el a pacien- sek. Ez az ember szeretettel „sze- repte le” mások gyűlöletét.

Az éposznak sok fejezete van, egyikének címe úgy szól: Avigdor Hamméiri.

Hejeken át izgalommal vártuk bejelentett látogatását. Egy világ- hírességet nem minden nap pil- lanthat meg egy gimnazista. El- jött. Ott állt az osztály előtt, kezét az első padra támasztotta, mely- ben én ültem, észrevétlenül hoz- zártam kabátja szeléhez.

Hamméiri látta a mi utragad- tatásunkat és hódolatunkat. Ő sem titkolta előttünk meghatat- ságát. Házározottan kijelentette, hogy feleletünk mély benyomást tettek rá. Csupa szívéllyességgel és szeretettel válpunk el.

Volt pedig azokban az időben a munkácsi gimnáziumnak egy ve- szedelmes belső ellensége: a reví- zionista irányú Zsidó Népiap. Ungvárott, melyben igen válogat- lan módszerekkel gáncsolták a „vörös” munkácsi iskolát. Szemé- lyes támadásokat intéztek például az igazgató ellen is.

Néhány héttel Hamméiri látoga- tása után a revizionista Zsidó Népiap két egymástkövető száma- ban folytatásos hosszú cikke jelent meg „A Scopus ormáról” címen. Írta: Avigdor Hamméiri.

Ami rosszat egy iskóláról mint- oktató és mint nevelő-intézetről csak el lehet képzelni, azt mind elmondja a cikk a munkácsi gim- náziumról. A legújámesztőbb száonyiségek sorozata. Semmit nem tanulnak, se zsidó tárgyak- ban, sem egyéb tudományban. Ne- veit irányú kártekonny, arközei képek, stb.

Villámcsapás! Az átkozó fekete- tük ujjongtak örömlükben. Most aztán befellegzett a héber gimnáziumnak.

Későbbíkvül találkoztam Hammé- ri Munkácsra Kugellal és Stern- bach-hal. Ha csakugyan látott ki- vetni valót — az Eg szerkesztőt — miért nem mondja meg nekük ész- revételeit? Ok hálásak lettek vol- na a kritikáért, megszívlelték vol- na, változtatnak volna. Műrt bán- totta ennek a néhány lelkes em- bernek dodegetett meleggúgyi pá- lánját? Miért csordította ki dr. Sternbach szeméből a könnyet? Hisz ő jött akart!

Ezekre a kérdésekre nem kérek választ. Elvégtük. A történelem ment a maga útján. A munkácsi héber gimnázium érettségizőitjei nem valloztak szegyet sem mint akadémiások, sem mint chalu- cok.

Ki ki me a nőjéje epói az er- szágot. Az egyik Kfar Masaryknak maskir elucia és a Kabbat Arci vezetőségi tagja, másik gyermek- kór-zi fő vo: Ja Jaa, h mátk vezető állású mérnök, stb. stb.

Dr. Sternbach jeruzsálemi ren- delője és dr. Kugel choloni pol- garmesteri irodájába többször volt munkácsi gimnazista nevében kül- döm ezitot most a 20-ik jubileu- mi évben — halatét szívűből fa- kadó áldásomat.

De most, tisztelt Mesterem, a múltéti ellenem írt cikkében, mintha szememre hányná kétés pontoságu megállapítását, misze- rint a vállaloss zsidóság 99.99%-a gáncsoltá és átkozta a cionizmust. Miért tette ezt, Mester, áldja meg az Isten mind a két kezével! Hiszen abban a titáni harcban a cionizmus és anticionizmus közt, — melyet közben a történelem oly tragikusnak eldöntött — én az átkozottak közé tartoztam. Ön pe- dig — minden áldásos ténykedése mellett — kezére járt az „ellen- ségnek”.

Feleljünk el ezt az affért. Te- gyünk pontot utána.

Az izraeli művészetről és iro- dalomról írt bántó megjegyzéseim- ért pedig írt nyilvánosság előtt bocsánatot kérek. Hibabáesem- nek oka az, hogy én ugys mint privátember, ugys mint tanár, módfelelt nélkülözöm azt az izzó, magasfeszültségű dinamikus zsin- házi állomserát, melyhez prágai egyetemi tanulmányaim öt évben hozzászoktam.

Később is — mint az ungvári héber gimnázium tanára — hóna- pokon át pontos értesüléseim vol- tak minden premiértől Prágában — és bizony megtörtént jónehány- szor, hogy mikor párnapos sza- badságunk volt, csekély 800 km-t utaztam Prágába egy kis lelki táplálékért.

Engedje meg, Mester, hogy ab- béli felszólításának, miszerint: „Üljek le és nyögjék ki egy ta- nulmányt az itteni művészet és irodalom csehülállásáról” — ne ea gedelmekkedjek. Hiába is ünök la. Ilyesméről nem tudnék kinyög- ni semmit. Amik erről — bünös feületlenséggel — odavetve írtam — azt már megbántam. Viszont — ebből az apropos-ból Önt sze- rétnék ballani. Az Ön hangja összehasonlíthatatlanul értékesebb. Miért prosperálnak úgy a mókák — a színházak rovására?

Elmúlt az álmatlan éjszaka, pir- kad a hajnal. Mégagszar bele- nézek ebbe az erőben dobogó szív- be és megállapítom, hogy ennek a szívnek igen primitív szerkeze- te van. Részekre van osztva. Az egyik rekesz le van lakatolva, tábla lóg fölötte: A Gyűlölet! Alatta: Megtelt! Zsidóknak tilos a bemenet! Valahányszor arra az elpusztított löcséi zsidóháza gon- dolok, levezsem a lakatot és bele- nézek. Oda tömörítettem minden németet és tótót. Senki másnak ott nem jut helye. — A második rekesz fölötti tábla így szól: A Hódolat és a Tisztelet! Itt látni elsősorban szakmámbeli világ- nagyságainkat: Einstein, Sebárd- inger, Fekete, Fránkel, Courant stb. stb... utána pedig népünk dicsőségeit, köztük persze Avig- dor Hamméirit.

Végül pedig a harmadik rekesz táblája: A Szeretet! A dikhelyet itt egy szaktársó foglalja el, aki ugyancsak a telavivi városi gim- náziumban terjeszti a természet- tudományok ismeretét — és aki budapesti egyetemista korában a Makkabea elnökségi tagja volt — egyébként pedig gonosz türelmet- lenségem első számu „hivatásbeli” áldozata. Mellette három buksifé- jű szábra, egy lány, két fiú — két jfirbu. Utána pedig csekély 270 dar- rab csoportokra osztott eleven, mosolygó szemű tudományozmas kedves zsidógyermek, aki már tü- relmetlenül várja, hogy a szünet- nek vége legyen és — 15 éves gyar- korlatomhoz híven — arra tanít- sam őket, hogyan kell pontosan és logikusan gondolkodni és arra neveljem őket, miként kell egy- mással szemben türelmesnek len- ni és miként tartozik minden zsi- dó egymást szeretni.

Befejezem tehát a polémia- t. Koncedálom, én kasztem, de hig- yék el, kérem, nem a — Part pou- lart — kritizálni akarás adta ke- zembe a tollat, hanem azon zsidó- emberek iránti szeretet, akiket ártatlanul megbántottak.

Klein Lajos

Itt pedig, jaj de nagyon szeré- ném, ha a tanítványaim — amint azt Stefan Zwag utolsó könyvé- ben oly szépen magírta — egy- mással vesekednének zsinházi lá- togatásaikban. Hajlandó lennek ezen hangulat kevéért — látszó- lag — a kopotkabátú, evikkereu elmaradott tanár szerepét vállal- ni, aki fét a kulturális léghuzat- tól. (Titokban én járnék a karzat- állóhelyre). — Éis mi a helyzet valójában? Mozi, mozi és megint mozi. Havonként egyszer az la- kola költségén viszem az osztá- lyomat a színházba. Ilyenkor nem kell másnapra leokét készíteniük. Azt hiszi, hogy lelkesednek? Ugy kell őket cipelni, mint a vágőhí- dra. — Itt valami nagyon nincs rendben. Dr. Feuerstein Emil a minap írt egyik zsinházi kritiká- jában szomorúan panaszkolja, hogy a Habimah az utolsó év folyamán kilenc darabja köztül csak egy la- rállít adott.

Engedje meg, Mester, hogy ab- béli felszólításának, miszerint: „Üljek le és nyögjék ki egy ta- nulmányt az itteni művészet és irodalom csehülállásáról” — ne ea gedelmekkedjek. Hiába is ünök la. Ilyesméről nem tudnék kinyög- ni semmit. Amik erről — bünös feületlenséggel — odavetve írtam — azt már megbántam. Viszont — ebből az apropos-ból Önt sze- rétnék ballani. Az Ön hangja összehasonlíthatatlanul értékesebb. Miért prosperálnak úgy a mókák — a színházak rovására?

Elmúlt az álmatlan éjszaka, pir- kad a hajnal. Mégagszar bele- nézek ebbe az erőben dobogó szív- be és megállapítom, hogy ennek a szívnek igen primitív szerkeze- te van. Részekre van osztva. Az egyik rekesz le van lakatolva, tábla lóg fölötte: A Gyűlölet! Alatta: Megtelt! Zsidóknak tilos a bemenet! Valahányszor arra az elpusztított löcséi zsidóháza gon- dolok, levezsem a lakatot és bele- nézek. Oda tömörítettem minden németet és tótót. Senki másnak ott nem jut helye. — A második rekesz fölötti tábla így szól: A Hódolat és a Tisztelet! Itt látni elsősorban szakmámbeli világ- nagyságainkat: Einstein, Sebárd- inger, Fekete, Fránkel, Courant stb. stb... utána pedig népünk dicsőségeit, köztük persze Avig- dor Hamméirit.

Végül pedig a harmadik rekesz táblája: A Szeretet! A dikhelyet itt egy szaktársó foglalja el, aki ugyancsak a telavivi városi gim- náziumban terjeszti a természet- tudományok ismeretét — és aki budapesti egyetemista korában a Makkabea elnökségi tagja volt — egyébként pedig gonosz türelmet- lenségem első számu „hivatásbeli” áldozata. Mellette három buksifé- jű szábra, egy lány, két fiú — két jfirbu. Utána pedig csekély 270 dar- rab csoportokra osztott eleven, mosolygó szemű tudományozmas kedves zsidógyermek, aki már tü- relmetlenül várja, hogy a szünet- nek vége legyen és — 15 éves gyar- korlatomhoz híven — arra tanít- sam őket, hogyan kell pontosan és logikusan gondolkodni és arra neveljem őket, miként kell egy- mással szemben türelmesnek len- ni és miként tartozik minden zsi- dó egymást szeretni.

Befejezem tehát a polémia- t. Koncedálom, én kasztem, de hig- yék el, kérem, nem a — Part pou- lart — kritizálni akarás adta ke- zembe a tollat, hanem azon zsidó- emberek iránti szeretet, akiket ártatlanul megbántottak.

Klein Lajos

TELKET KAP

125

fontért dunamunkát, parcellázva, külön kúszással (telektervényi kivonat) Beér-Séva mellett.

„BARZELINA” LTD.

TEL-AVIV, LILLENBLUM UTCA 24 SZÁM, 4 szoba.

JERUZSALEM: Lefkovic utcánál, Melisanda utca, a Kerész- délen és Iparügyi miniszterem mellett. Tel. 3361.

K3095

VESZÜNK

kristályt, szervizeket, porcelántárgyakat, figurákat, stb.

BRUNN és BERONN

JERUZSALEM, Kex-moz epu let, Telefon: 2417. K2109

Papirzacskógár

1933-as alapítású, modern berendezéssel ÁTSZERELVEZVE, vállalat GEP. ÉS KÉZIRAGASZTASU

zacskókészítést

MINDEN FORMÁBAN, EGÉSZ NAGY TETTELLEN EN TALPAS, REDŐS, ABLAKOS KIVITELT IS.

I. F. NEUMANN,

TEL-AVIV, HAKISHON U. 31. K3178

Uj héber és angol nyelvkurzusok

kezdőknek november 1-én az ismert

„KADIMA” nyelviskolában

T. A., Ben Jehuda 74, a mindennapi beszéd gyors elsajátítására. Tanítás délután, délután és este, kis csoportokban, magas kép- zetségi tanárok vezetése mellett.

Felvilágosítás és jelentkezés f. hó 25. és 26-án, kedden és szerdán délelőtt 9-12 és délután 4-8 óra között. K3178

KULTURSZEMLE

Ha a főnöknő is énekel...

Írta: KISHONT FERENC

Assz. hiszem a televízió, az azonosítépeken és a villamosokon kívül Izraelnek minden megvan, ami szükséges ahhoz, hogy valamely ország szerény kereteket között nagyban lépjen. Van nekünk már saját repülőterünk, lovasrendőreink, Serpito Israel szolgálatunk, bankablóink, mozdonyvezetőválasztásunk (!) és saját operaházunk. Nekem legjobban ez utóbbi: az izraeli opera imponál, mert nézetem szerint nincsen annál nagyobb sovén cionista élmény, mint amikor valamelyik antika opera talán hősnőnek torkából a Tenách gyönyörű nyelve bugyborékol ki a verpad árnyékában, hogy mondjuk, azonyia:

"Hákol stajot, lo ichpat it, Zojemerej: má jes nu?"

Fenti ismerrék alapján kétféle hangulatban mentem el most kedden a "Denevér" (a jegy szerint: "Fiedermaus-Háttárf-The Bat") premijére a Heibimába. Az előadás váratlanul felül jó volt, a zenekar szerintem pontosan azt játszotta, amit Johann Strauss leköltözött, az énekek — csupa rokonszenves, jóra való zsidó — kivétel nélkül egy énekeltek, mintha külföldi vendégzereplők volnának és bravúrosan ejtették ki az ívrit szöveget, amelynek értelmét úgy látnak ösztönük helyesen rágták meg.

En a magam részéről az előadás végén a közönséggel együtt, helyemről felállva, kétféle tapsviharba törtem ki, sőt néha egy-egy deklarációt, artikuláltan kurjantás is elhagyta ajkamat, mert tapasztalásból tudom, hogy ezért milyen hálaadások a függöny mögött izgatottan sorakozó énekesek.

Az opera igazgatósága pár másodpercig hagyott bennünket tapogni, ahogy dukál, hogy megijeszzen bennünket, hogy nem fogják felhúzni a függönyt, de azután mégis csak felment a függöny és valóban ott álltak a szereplők, szépen és pírulva, a közönség kelles ünneplése közepén.

De itten jött a zebu. Némileg fokoztuk a tapsert, mire az egyik szöve énekesnő, aki Eisensteinnét énekelte valóban szépen, előlépett a színpad széléig, pukkedt csínáit és visszalépett a sorba. Ilyenkor az a nemzetközi szokás, hogy a közönség önfelkeltedten tovább tapsol a Fiedermausnak, mire az is előlép, meghajol és vissza, majd jön az Adél, a szobacsics, pukkedt, vissza. További taps a börtönigazgatónak. Ki, meg hajlás, vissza. A főszereplők után gyorsan leudják a selejtet, majd kilépnek együtt Eisensteinné és Adél, taps, Fiedermaus és a börtönigazgató, taps, Eisensteinné és Fiedermaus, börtönigazgató és Adél, Fiederadelensteinigazgató... és így tovább. Ez a nemzetközi szokás, minij emlékeztem volt.

Szóval, mi is tovább tapsoltunk a Fiedermausnak. Erre ismét előlépett az Eisensteinné, mesterpukkedt csínáit, hálaosan mosolygott és visszalépett. En a magam részéről ezután egymagam orkánt csínáit a Holbán Eviának, aki a közönség nézete szerint fajra és felekezetre való tekintet nélkül, Adél szerepében elragadóan énekelte a magyar ajkával, valamint ki akarjam nyilvánítani tetszésemet Dán Tudor és Halpern David éneke fölött is. Mikor Eisensteinné figyelmes lett rá, hogy én milyen fizijátékok csínálok a Holbánnak meg a többieknek (gyorsan előlépett, pukkedt csínáit felém és visszalépett.

pukkedt csínáit, hárasaltóval, majd visszalép. Taps — taps — taps. Eisensteinné, ki hibba megy át, vissza. Taaaaps! Eisensteinné... ki... puk... — Má ze, mi megy itt?! — forduljan a szomszédomhoz, aki úgy tapsolt, mint aki azt mondja: "Száradjon le a jobbom, ha abbahagyom Eisensteinnét!" — Kegyed biztosan új olé — szöszegte vissza a szomszédom — ő az opera igazgatója! — Ahá! Szóval Eisensteinné a Nagy Főnöknő. Akkor pláne. A fizikai fájdalmat legyőzi a bosszúvágy. Tapsolunk, ha belépusztulunk is. Az egyik énekes küssé megmozdult. Na! Na! Dübörgés. Pelerósodik a

Sulyos személyi viszály a Szochnutban a klitaoosztály ujjászervezése körül

Tel Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Megbízható helyről származó értesülés szerint dr. G. Josefábal a Szochnut klitaoosztályának igazgatója messzemenő reformokat kíván keresztülvinni a klitaoosztályban és ezzel kapcsolatban a munkájának szervezésével és az egész osztályt, az átszervezés lényege az lenne, hogy egy kézben összpontosítsanak az olék szinkronizálásával és más konstruktív megsegítésével foglalkozó minden alosztályt más adminisztratív tevékenységgel. Eddig külön apparátust tartot-

Megerkezett a kilenc millió dolláros textilüzlet első szállítmánya

Péntek délelőtt érkezett a luddi repülőterre Fülöp Sándor, a Fukaro Italiana milánói cég elnöke-igazgatója. Fülöp az utóbbi hónapokban Izrael kormányával nagy arányú üzleteket kötött, többek között egy kilencmillió dolláros tranzakciót, amely az izraeli sajtó részletesen foglalkozott. Munkatársunk kérdésére, hogy a kilencmillió dolláros ügylet kapcsolatban jött-e Izraelbe, Fülöp Sándor kijelentette, hogy a textilüzlet lebonyolítása teljesen rendben folyik és most takarmányszállítás kapcsolatban folytat tárgyalásokat az izraeli kormánnyal. Az izraeli kormány által rendelt textilárú első szállítmánya már meg is érkezett. A szállítmány, amely többszáz ezer fontot tesz ki, főleg vászonárut, bélsőket és fonalárut tartalmaz. A Fukaro-cég ezzel a szállítmánnyal kapcsolatban már befejezték az állampénztárhoz százezer dollárt készpénzben, hivatalos árfolyam mellett. Ez a tény rácsfol a tranzakcióval kapcsolatban forgalombakerült híresztelésekre.

ROKKANTSÁG ELLEN BIZTOSITJAK A KUPAT CHOLIM TAGJAIT

A nyugdíjon kívül a megrokkantágyasok ellátására is jogosult lesz munkás 66 hónapon át. Tel-Aviv (Az Uj Kelet tudósítójától.) — A Hiszadrut ügyvezetőségének legutóbbi ülésén B. Lin, a jársadalombiztosítási osztály vezetője a vasalati terjesztést elő a dolgozóknak betegségből származó rokkantsági biztosítására. A javaslat szerint a Kupat Cholimnak fizetett díjakat a munkabér fél százalékával emelnék és ezért minden dolgozó, aki a Kupat Cholim tagja, rokkantság esetére biztosítanak. A rokkantsági nyugdíjat a betegség előtti számított hét hónap után kapha a biztosított, míg a betegség első hat hónapjában az ed-

Élelmezési hírek

JERUZSALEM: Élő baromfi: 350 gramm (vív 11) a következő negyedekben: Méá Sárám, Geula, Hábuchárim-negyed, Muszrára és a város központja. A váv-1 szelvényre befejeződött az élő baromfi kiosztása. Tojás: 4 darab (szájin 32). Fagyaszott hús: 100 gramm (gimel 48). A vágóhídi munkások sztrájkja miatt a húst nem osztották ki szombatra, ezért az árusítást szombat kimenetele után kezdték meg, ma folytatják és az ünnep után kedden és szerdán is folytatni fogják. — Teljes tejpor csecsemőknek, egy doboz szelvény nélkül. Folytatódik a banán, paradicsom és klementinák kiosztása.

taps. Eisensteinné gyorsan ki, mellősi oldalálásba megy át, arca fénylik a boldogságtól, vissza. Jobbom kezd beszáradni. Nem baj, ha rámeleg is, majd írok ballal, de te nekem Eisensteinné hagyod pukkedt csínáit a többieket is! Háttul a lankálton már nyomdafestéket nem tűró kifejezéseket használnak. A feszültség tetőfokra hág. Eisensteinné körülzéz az alkalmazottjain, ajskai parancsszavakat hallatnak. Mos! Mos! Utolsó erőkkel tapsolunk...

Az anyád! Eisensteinné ki. Spár-ga. Vissza. Utána gyors függöny. Pont. Lehet hazamenni...

Nagyon kérem azokat a magyarajku olvasókat, akik érintkezésben állnak az operaház foglyaival, hogy közöljék velük: pontosan az a véleményem, mint az övéké és ez adjon erőt nekik Eisensteinné további sikereire.

— Meg kell állapítanom egyébként — folytatta Fülöp — hogy a textilüzletet nem a Fukaro Italiana kötötte le, hanem én személyesen az izraeli Fukaro cég közreműködésével. — Hogy vélekedik a külföldi Izrael gazdasági helyzetéről — kérdeztük. Fülöp Sándor azt válaszolta, hogy mások nevében nem nyilatkozhat, de ő eddig azt tapasztalta, hogy Izrael kormánya külföldi kötelezettségeit pontosan teljesítette. Optimisztikusan látja a helyzetet és nem ad hitelt a különböző híreszteléseknek. A legjobb bizonyítéka ennek, hogy újabb kétezer tonna rizet indított útunk Izraelbe, melyet ugyancsak hatvani hiteltre adott el. Annak igazolására, hogy optimizmus megajapozott és mások is hasonló véleménnyel vannak az izraeli gazdasági helyzetről, közölte, hogy ő most egy nemzetközi pénzesporttal együtt, nagyirányú építkezést kezd meg Izraelben.

Wizo Haifa, Har Hakarmel Megkezdődnek a téli tanfolyamok. HEBER NYELVKURZUS Minden fokozat. Vezető: Dr. LITTMAN. Varró és szabászati tanfolyam, vezető: Frau CHARASS. Jelentkezés naponta 10-12-ig, Wizo-Hoda, Shoshanat Hacarmel 4, a heber kurzusra pedig dr. Litmannál IS, Wedgwood Ave 10. K 3214

KISHONT FERENCZ I G E - M I G E illusztrált könyve. MÁR KAPHATÓ HAIFAN, az "UJ KELET" fiókiadóházban, Shapira 13. K 3212

BET HAPOEL SZÍNHÁZ TEREM, Tel Aviv, Nachmani u. 4. Telefon 6424.

A HAIFAI NÉPSZERŰ JIDDIS SZÍNHÁZ Boris Segal és Miksa Sigal vezetésével két utolsó előadását hirdeti nagysikerű zenés vígjátékának. Hétfő, okt. 22. d. n. 6.30-kor. Hétfő, okt. 22. este 8.30-kor

JANKEL FUN GALITZIE Priesant kétfelvonásos darabja, rendező Siomo Sidov, zenéjét szerezte Jacov Segal. Jegyek: Canaf, Tel Aviv, Alenby u. 88, telefon 5566. — Canaf, Jaffa, telefon 80990 és a Bét Hápoel színháznál. K 3195

ÜZLETBERENDEZÉS szakoskerű készítője. KARMI asztalosmester. JAFFA, 343-as utca 25 szám. (Posta után a második utca)

MEGNYILT! WALLERSTEIN ES ROSENFELD (Kolozsvár) Occasion "ARTA" Antique HAIFA, MENACHEM U. 3 ARANYAT, EZÜSTÖT, BRILLIANT, PORCELANT, KRISTALYT, SZŐNYEGET ES MINDENEMŰ MŰVÉSI ÉRTÉKTÁRGYAKAT VESZ ELAD ELFOGAD BIZOMÁNYBA

SANNDRA PSICHO-GRAFOLOGUSNŰ Tanácsot ad minden életkérdésben. Mod: HAIFAN, Merkáz Hákamel, Moriah u. 1. sz., Pine-ut sarak. Fogad vasárnap, kedden és csütörtökön 10-19 között.

SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK Alkalm a "REPOLA" rugóelhárítós sérvkötő. — Haskötőt és rugós sérvkötőt is készít GELLERT és FANSA, T. A., Tschernichovsky (Bezalet) 6. Bejárati: Bét Lechem I. E. emelet. K 42

Jeruzsalmi kölcsönkönyvtár az Eggeddel szembeni Javev utcában, hirdetések és előfizetéseket is felvesz az Uj Kelet részére. K619

Értesítem k. vendégeimet, hogy női fodrász-szalonomat Tel-Aviv, Megidou. 6 (Siomo Hamelach 50, sarok) megnyitottam. POLGAR MAGDA (szelött Salon Rina, Passage) K3204

AZ UJ SZEZÓNRA Zöldség | mago | Virág | palantak | virághagymák K2336

Kartevők elleni szerek HAZOREA Ltd. Tel-Aviv, Hagail u. 7. Tanácsadás magyarul is

VEGLEGES hajellárolítás disthermiával Pattanásos, Zeiros bőr kezelése HERMINA HEILBRUN, TEL-AVIV, HASHOEVA PASSAGE 12 sz. Alenby út 96 mögött. K 3215

SILBERSTEIN'S TRANSPORT HAIFA, BOKA TENGERTENÜLI SZÁLLÍTÁS HÁZTÓL - HÁZIG CSOMAGOLÁS SILBERSTEIN'S TRANSPORT LTD TEL-AVIV, 50 ROTHSCHILD PHONE 4940

B Ő S Z I V Á S Á R BUTOR Ilyen alkalma még nem volt OLCSON, JOT vásárolni Patent-szapánk külön szanciació. T.-A. K 14 DISENGOFF 288.

Tégyárat rendeznek be Ludon. Csütörtökön küldték ki földre megvizsgálás céljából az első égetett téglát, amelyet Ludon gyártottak. A tegla abból az agyagból készült, amelyet nemrég fedeztek fel Ludd környékén hosszú ideig tartó fúrások után. Az ITIM jelentése szerint izraeli tőkésék a szövetségi központi karöltve gyáruzetet akarnak felállítani égetett téglák készítésére. A gyárat a régi vasútállomás közelében akarják felállítani. A terv realizálására csak akkor kerül sor, ha a külföldi szakkértők pozitív szakvéleményt fognak adni az agyag minőségére vonatkozólag.

HIREK

1951. október 21. vasárnap
1951. október 21.
5712 Tísi 22, hétfő
László Rábbá és
Szimchát Tóra
1951. október 22.

Kiadóhivataltól: reggeli 3-4 óráig
4-ig egyelőre (pénteken 3 óráig).
Hirdetéseik felvétele ugyanabban az időszakban.
A pénteki szám részére délután 4 óráig várunk felvételeket.

Izrael veszi át a Nemzetközi Vöröskereszt munkáját az országban.
1951. augusztus 31-én fejezte be működését Izraelben a Nemzetközi Vöröskereszt.
Sárát külügyminiszter ezalkalommal megköszönte dr. Paul Ruiggernek, a Nemzetközi Vöröskereszt elnöke-nek azt az emberbaráti munkát, amit a Nemzetközi Vöröskereszt a háború okozta súlyos években Izraelben végzett.

Az autóbusszban hagyott 1500 fontot.
Dávid Goldmann, a "Márta" kópadlógár tisztviselője, pénzeit az ötös autóbusszon felejtette 1500 fontot.
A pénzügyi újságpapírba csomagolva vitte magával, magaméltó lett a padon és ott felejtette.
A rendőrség megindította a nyomozást.

Az autóbusszban hagyott 1500 fontot.
Dávid Goldmann, a "Márta" kópadlógár tisztviselője, pénzeit az ötös autóbusszon felejtette 1500 fontot.
A pénzügyi újságpapírba csomagolva vitte magával, magaméltó lett a padon és ott felejtette.
A rendőrség megindította a nyomozást.

Csecsemőt találtak a Reines utca 32 szám előtti ház előtt csütörtökön délután egy csecsemőt találtak.
A pólyában egy cédula volt a következő felirattal: „Nincsenek anyja és apja, szívesen fogadok.”
Az egyhónapos csecsemőnek a kórházban helyezték el.
A rendőrség keresi az anyát.

Az ETHER Hapóel Hámizrá-ohai magyarázóik köre, haifai csoportja csütörtök este Tezler elővér lakásán megtartott összejövetelén magáévá tette telavivi központunk határozatát, hogy függetlenít magukat minden frakciótól és önálló párt keretén belül.
Ezalkalommal megválasztottak egy 13 tagú ideiglenes vezetőséget.

szabade rádióval a taxisofőrnek.
Nem mindennapi érdekesség közlekedési kihágás ügyében hozott pénteken ítéletet a telavivi járásbíró.
A vádlottak padján Smuel Kármeli soffőr ült, aki Haifa és Tel Aviv között utazott téli taxival.
A soffőr, aki úgy látszik nagyon szereti a zenét, egész úton nyitva tartotta a rádiót, holott az utasok többsége kéri, hogy zárja el a készüléket.
Amikor Tel Aviv határára értek, az egyik utas megpillantott egy rendőrt, akinek felhívta a figyelmét a soffőr viselkedésére.
A rendőr utasította Kármelit, hogy zárja el a rádiót, mielőtt azonban a rendőr eltávozott, a soffőr újra bekapcsolta.
Ugyanez az utas Tel Avivba érkezve feljelentést tett a rendőrségen a soffőr ellen.
Hárel járásbíró öt font bírságra és hajtási engedélyének két hétre való felfüggesztésére költe a soffőrt.
Türelmetlen monodta a bíró — hogy a soffőr, akinek az a feladata, hogy a közlekedést kiszolgálja, a kocsiában öt utasok akarata ellenére állandóan nyitva tartsa a rádiót, különösen miután a rendőr is utasította annak elzárására.

Az egyiptomi konfliktus következtében javultak Izrael kölcsönkötésai Londonban

London (UP). — Londoni üzleti körök szerint az egyiptomi események nagyban megjavították Izrael kifizetésait az, hogy kölcsönöt szerezzen Angliában.
Dávid Horovitz, az izraeli kormány gazdasági tanácsadója már két hete Londonban tartózkodik és tárgyalásai egész az angol választások utánig fognak elhúzódni.
A megbeszélésekről nem adtak ki hivatalos jelentést, de jólinformált körök szerint Horovitz 13-14 millió font értékű kölcsönhöz akar jutni, akár közvetlenül az angol kormánytól, akár pedig olyan módon, hogy ugyanilyen értékű függetlenségi kölcsönkötvényt bocsát ki a londoni tőzsdén.
A kölcsön fedezetül a haifai petroleumfinomító bevételei szolgálhatnak, amelyek évenként körülbelül 9 millió fontot ten-

nének ki, ha egyszer az angolok elindítanák a szállítást a Szezi-csatornára keresztül.
Erre most meglepésszerűen lehetőség nyílt, mivel a Szezi csatorna fölött az angol-egyiptomi viszály nyomán, jelenleg az angol csapatok gyakorolják az ellenőrzést.
További 5 millió font fedezetű kölcsönök, amelyek jelenleg Izraeli állampolgárok birtokában vannak.

mán, jelenleg az angol csapatok gyakorolják az ellenőrzést.
További 5 millió font fedezetű kölcsönök, amelyek jelenleg Izraeli állampolgárok birtokában vannak.

Makkabi Tel-Aviv - All Star 3:0 (3:0)

Hézer néző előtt zajlott le tegnap délután az amerikai vendégcsapat második vendéggéjéje Jaffa a Hapóel-pályán.
A Makkabi csapata az első perctől kezdve ragadja a vezetést és ezt a főlényt az egész féldő alatt megtartotta.
Merimovits két góljával és Studenski egy góljával már az első féldőben beállították a végeredményt.
A második féldőben néhány perccel a játék megkezdése

után a bíró a Makkabi egyik játékosát kiállította és így a csapat majdnem az egész második féldő alatt tíz emberrel játszott.
Ennek a hendikepnek ellenére a vendégcsapat csak az utolsó negyedórán támadott, de nem tudott eredményt elérni.
Harmadik és utolsó mérkőzését az amerikai vendégcsapat Aba Chusi polgármester kérésére Haifán játszsa a Hapóel válogottja ellen hétfőn délután a haifai Hapóel pályán.
Tegnap csak egy elsőosztályú bajnoki mérkőzés játszottak Haifán, ahol a Hapóel Tel-Aviv 4:1-re győzött a Makkabi Haifa ellen.
Ezenkívül barátságos mérkőzéseket játszottak a csapatok.
A Makkabi Rámát Gán 4:2-re győzött a Hapóel Petach Tikva ellen és a Hapóel Cholon 3:2-re a Makkabi Bál Jám ellen.

Ötmillió ember kivándorítását készítik elő Európából

Genf (UP). — Az Egyesült Államok nemzetközi konferenciát készít elő, amelynek az a feladata, hogy gondoskodjék annak az ötmillió embernek elhelyezéséről, akik ki akarnak vándorolni Európából.
Az amerikai kongresszus már tízmillió dollárt szavazott meg a szervezet céljaira és a ter-

vek szerint a résztvevő államok, akik érdekelték vannak a beillesztés kivándorlásában, további húsz millió dollárral fognak a költségekhez hozzájárulni.
A konferencia minden valószínűség szerint még novemberben összejut, vagy valahol Európában, vagy Washingtonban.

A rechovoei Makkabi 40 éves fennállásának alkalmából nagy sportünnepélyt rendezett, amelyen labdarúgás, kosárlabda és könnyű atlétika szerepelt a programban.
A labdarúgásban a Makkabi Rechovoei 4:2-re győzött a Makkabi Jeruzsálem ellen, kosárlabdában a Makkabi Rechovoei 14:4-re győzött a döntőben a Makkabi Jaffa ellen.
A sportünnepélyt pénzek este fényfény felvonulás vezette be és az egész szombat nap a sportünnepély jegyében zajlott le.
Szimchát Tóra este az újonnan épült amfiteátrumban lesz a díjkiosztás és a programban dísztorna, néptáncok és énekek szerepelnek.

Dov Jozsef havi három millió dollárt követel elémiszerbehozatalra

Dov Jozsef kereskedelmi és ipari ügyi miniszter, aki az ország élelmiszerellátásáért is felelős, a jelek szerint jóval nagyobb hatáskört követelt ki magának, mint amelyet elődje, Lavon miniszter élvezett.
A minisztériumhoz közel álló körök szerint a közeli napokban a kormány komoly erőfeszítéseket fog tenni, hogy nagymennyiségű nem-nyersanyag biztonságosan az ország élelmiszerellátásának céljaira.
Altitólag három, illetve három és fél millió dollárt fognak havonta Dov Jozsef rendelkezésére bocsátani, hogy ebből az összegből fedezhesse külföldi vásárlásait.
Az erre vonatkozó megbeszélések Dov Jozsef és Káplán pénzügyminiszter között még folyamatban vannak, bár a hírek szerint az ipar- és kereskedelemügyi miniszter ezt az összeget, mint a minimumot jelölte meg, legalább is a közeli időszakra.

kerülni azt, hogy esetleg később szornirozni legyen kénytelen valahány miatt a már lekötött megrendeléseket, ahogy az Lavon miniszterége idején gyakran előfordult.
A szükséges, minimális valutamennyiség előre történő biztosítása egyik előfeltétele volt annak, hogy Dov Jozsef a tárcát elfogadja, azonban a tárgyalások erre vonatkozólag még mindig folynak.
Dov Jozsef rádióbeszédét valószínűleg csak az ünnepek után fogja megtartani, sőt lehet, hogy csak két hét múlva fog sor kerülni rá.
A miniszter az élelmiszerelosztás terén jrvbevetett könnyésekről fog beszámolni, de állítólag az is közölni fogja, hogy nem várható a fejadagok felemelése, sőt egyes cikkek adagját csökkenteni fogják.
A földművelésügyi minisztérium egyébként a kormány megalakulása után megkapta az első dollárkiváltást, amelyre Haifa kikötőjében lerakározott vetőmagszállítmány kiváltására használtak fel.
A vetőmagokat vasárnap szállítják el a kikötőből és azonnal ki-összadják a gazdák között.
Hír szerint a haifai kikötőben berakározott cukor kiváltása azért szenved késedelmet, mert a pénzügyminisztérium a szükséges valuta kiváltásakor előnyben részesítette az özi vetéshez szükséges magvak kiváltását.

Oktober 24-én ünneplik Izraelben az UNO-napot
Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Oktober 24-én, szerdán — miként az egész világon — Izraelben is megünneplik az UNO napját.
Ezalkalommal Ben Gurion miniszterelnök fogadást rendez Jeruzsálemi hivatalában, a konzuláris kar és az UNO-tisztek tiszteletére.
A fogadásra meg hívták Riley tábornokot is, akitől még nem érkezett válasz.
UNO-körök szerint azonban a tábornok úgy igyekszik dolgait rendezni, hogy 24-én Jeruzsálemben lehessen.
Oktober 24-én minden, a Jeruzsálemi főpostán feladott levelet egy külön „UNO nap” bélyegzővel látnak el és a nap folyamán az ország összes iskoláiban előadásokat tartanak majd az UNO szerepéről és jelentőségéről.
Jeruzsálemben az izraeli UNO-szóvetségi előadást tart, amelyen részt vesz dr. Henri Bloch, az UNO pénzügyi osztályának Izraelben tartózkodó vezetője is.

Trygve Lie Párisba érkezett

Páris (AFP). — Trygve Lie, az UNO főtitkára Párisba érkezett, hogy előkészítse az UNO legközelebbi közgyűlését.
Amikor a repülőterén egy újságról azzal a kérdéssel fordult Trygve Liehez, hogy mi mondanivalója van Lawrence Smith, az amerikai kongresszus képviselőjének vádjáról, aki szerint Trygve Lie „kommunista agitátor”, az UNO főtitkára csak annyit válaszolt: „Minden parlamentnek megvan a bolondja.”

RÁDIÓ

VASÁRNAP
6.30: Műtő, 6.35: torna, 6.45: zenés óra, 7: hírek és élelmiszeri hírek, 7.15: hanglemek, 10.30: zenei inen-onnan, 11: klasszikus zene Gluck, Mozart és Grieg műveiből, 12: szórakoztató zene, 12.30: a kórházak műsora, 13: a katonák műsora, 13.30: hírek, 14: angol hírek, 15: francia hírek, 16.30: Szimchát Tóra műsor, 17.30: könnyű zene, 18: hírek, 18.15: hanglemek, 18.30: ünnepi műsor az ifjúság részére, 19: hanglemek, 20.30: hírek, 21.15: ünnepi hangverseny Janacek és Dvorzsák műveiből, 22.15: angol hírek, 22.25: hírességfoglalás, 22.30: hanglemek
HETFO
7.30: Adon olám és hanglemek, 8.30: hírek, 8.40: könnyű zene, 9: reggeli hangverseny, 10.30: hanglemek, 11: délelőtti hangverseny Schuman és Schubert műveiből, 12: operaszíndarabok, 12.30: a katonák műsora, 13.30: hírek, 13.45: cházandálok, 14: angol hírek, 15: francia hírek, 16: izraeli zeneszerzők: Ben-Chaim, Boskovits Sándor, Avidov és Sternberg műveiből, 17: könnyű zene, 18: hírek, 18.15: ünnepi hangverseny az ifjúság részére, 20: katonai kabaréműsor, 22.30: hírek, 21.15: néptáncok, 22: Naomi Curi dalműsora, 22.15: hírek, 22.25: hírességfoglalás, 22.30: tánclemek.

November 10-ikén lép életbe a téli időszámítás.

A téli időszámítás.
A téli időszámítás november 10-én, szombaton, éjfélt után 3 órakor lép életbe.
(A greenwechi időszámítás szerint pontban éjféltkor.)
A belügyminisztérium a villanytársaság kérésére halasztotta el a téli időszámítás bevezetését, hogy a villanyellátás esetleges zavarait elkerüljék.

IZRAELI UPEN

Tel-Aviv HABIMA
okt. 23-án, kedden este 8.30-kor:
Jeruzsálem EDISON
okt. 25-én, csütörtökön este 9-kor:
Haifa ARMON
nov. 1-én, csütörtökön este 9-kor:
Rechovoet BET HAAM
nov. 8-án, csütörtökön este 8.30-kor:
Petach-Tikva HCJCHAL
nov. 15-én, csütörtökön este 8.30-kor:
DENEVER (Federmaer)
Johann Strauss operettje 3 felvonásban.
Edis de Philip felléptével.
Jegyek:
Beilin, T.-A., Allenby 67, Kanaf, Jaffa, Bustros 9 sz. és a Habima pénztárára, Jeruzsálem: Kahana, Haifa — Ginzburg

Apróhirdetések

Rádiójavítás, vétel, átadás. Picard & Simons, Tel-Aviv, Döszegoff 180 KKL Bld. közelében. A1938
Hölygfodrászat háromhónapra, félnaponkénti gyorskurzuson, garanciával tanít: Margaret, hölygfodrászat, T.-A., Allenby 84, I. s. A2528
Lakás? Örökélet? Üzlethelyiség? „EXPRESS”. Tel-Aviv, Merkát Bábé Melachá 5. sz. Játéküzlet, d. u. 4-8 óráig. Vétel — Csere — Eladás. A2449
Heber-magyar, angol-magyar szótárak egyeduralása. Regények, műszaki és orvosi tankönyvek nagy választékban. Daat könyvesbolt, Tel-Aviv, Rotschild Bld. 86. A 28
Ujdonságok, szakkönyvek, szótárak. FISCHER Könyvkiadó, Jeruzsálem, Hásaron 5, Rivoliná. Könyvekért legtöbbet fizet! A1761
JÓ ES UJ KÖNYVEKET olvashat Jámbó Eléssa Könyvkiadó, Jeruzsálem, T.-A., Allenby 84, udvarban. Könyvek a legmagasabb áron vásárolunk. A 3
Jó könyvet szeret, olvasni? — HADASH! — Manheim szótárak? HADASH! — Eladó könyv van? HADASH! — A legjobb könyvtár HADASH! — Tel-Aviv, Hayaron u. 50, Allenby-től hatodik ház. A1364
Fordításokat magyarról, románról, németről heberre és fordítva, valamint úrlapok kitérését és sokszorosításokat vállalok. Barzilay, Tel-Aviv, Lilienblum u. 25, II. bejárat (a Herz utcától a második kapu), II. emelet, délelőtt 10-1 és délután 4-5 között. A1994
Perfekt magyar gyors- és gépirónót azonnali belépésre keresünk. — Telentkezés az Uj Kelet szerkesztőségében este 7 és 10 óra között.
Eleserelnem jazari szoba-konyhai lakasomat natanjai, vagy környéki hasonlót. — Brdeklódni: Jazur, Weisz-miszada. A2610
Perfekt varróú házhoz ajánljuk. Dubovits Givat-Alijja, 179/13. A 2597
Paplan készítését, párna montirozását, ócska pehely, gyapju, vattapaplan tisztítását, átdolgozását szakszerdien vállalom. — Hivásra házhoz jövök. Haass Magda, Cholon, Dof Hoss 17. A 2579
Páris — Milano — Zürichbe utazom, komoly megbízásokat vállalom. „Üzletember” jellegre a kiadóra. A 2587
Uj olé bútorért legmagasabb árat fizet BODNER és FRIEDMANN, Tel-Aviv, King George 69 (Döszegoff-sarok). A 51
Betegpótlást, vagy háztartásban napi 5 óráig vállalnék. Cim: Petach Tikva, Pinsker 33. A 2620
Férfi-zokni stoppolónót elektro-mos géphez azonnala keres: — „JONA”, Tel Aviv, Sheinkin u. 15. A 2599
Kétfő Czur-Salom parcella jutányosan eladó. Haifa, POB 2237. A 2628
Makoletnek való új szekrény, eladó. Hirschhorn, Haifa-Halissa, Rech. Aluf 14. A 2629
28 éves banktisztviselő városi lakással, megismerkedne házasság céljából házias és kedves leánnyal 25-ig. „Aviv” jellegre a kiadóra. A 2632
Jó cipésmunkást, új és javítás-hoz, állandó munkára felveszt: Berger, Haifa, Herzlia u. 9. A 2630
Lakást, üzlethelyiséget akar? Forduljon: Ringel Sándor közismert közvetítő. Iradióhoz. Tel-Aviv, Nachlat Ben-Zur 29. A 18
E. Kellán 10-11-ig óráig otthon várak. Szerdán reggel szívesen, mint ahogy ígértem. Viszontlátásra. N. A 2625
30 éves, barna, őszülő varróú, hozzájárul, látással és egzisztenciával rendelkező férfit keres. Komoly 2619” jellegre a kiadóra. A 2619